

ספר
חזון למועד

הוא באור יקר

על

פסוקים אחרונים שבספר הניאל

אשר השאיר אחריו

הר' הג' מוהר"ר אריה ליב בר' פריידיל קרעסטיין ז"ל

מאבירי הרועים בחכמת ישורון בכלל ובנפישת בפרט, בק"ק
קאוונא, יליד טויראנגען.

יצא לאור על ידי

האחים קרעסטיין מקאוונא

בני המחבר.

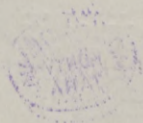

ברלין.

בשנת בי עור חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב לפ"ק.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 271.

ספר

חזון למועד

הוא באור יקר

על

פסוקים אחרונים שבספר הניאל

אשר השאיר אחריו

הר' הג' מוהר"ר אריה ליב בר' פריידיל קרעסטיין ז"ל

מאבירי הרועים בחכמת ישורון בכלל ובנפ"ת בפרט. בק"ק
קאוונא, יליד טויראנגען.

יצא לאור על ידי

האחים קרעסטיין מקאוונא

ברדין

בשנת כ"ו ע"ר חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב לפ"ק.

ה ס כ מ ו ת .

מה מאוד ישמח לבנו בהגלות נגלות לעינינו אור חדש. ביאור חדש בפסוקי דניאל בסוף הספר אשר הזה מראות אלהים לעתידות ישראל אשר העמיק הרחיב בענין הזה איש אמן מופלא גדול בתורה וחכמה ברוחב בינתו ה"ה הרה"ג המנוח מוהר"ר ארי' ליב ד"ל מק"ק קאוונא והפליא לעשות בביאורו מכל אשר היו לפניו, כי הוא ישב על מדוכה זו, עמל ויגע ושם לילות כימים להבין פשר דברי חזון עד כי מצא לקרב את הדבר יותר ממה שהיה עד כה לפני בעלי האסופות. מה מאוד תעלוונה כליות כל חובי יה בצאת החבור היקר הזה לאור עולם ונפשות ענומות ימצאו נחומים, יחכו ליום בא לציון שלומים, עת ענינו תחזינה את האורים ואת התומים, כנפש המהכה בתוך כלל ישראל הכניח היום יום א' כ"ה מרחשוון שנת תרנ"ו לפ"ק פק"ק ווילקי.

נאם הל"ל דוד הכהן טריווש החופ"ק הנ"ל.

בעהמ"ח שו"ת ונגש הכהן ועבודת הכהן וס' ערך ננים.

אבקש לקרב את ידיד ד' המופלג המפורסם י"א כש"ת מו"ה שמואל הענאך נ"י בכל מה דאפשר. ואם יצא הספר אשר ידפיס מאביו הרב הג' היקר זצ"ל מדפוס ע"פ רשיון הממשלה דרוסלאנד גם אני אקבל בל"ג את-הספר הלו.

דברי גרשון מענדעל זיוו מטויראנגען.

ניכר לי חתימת הרב הגאון אב"ד דקאוונא והרב הגאון מו"ה מנחם מענדיל אב"ד דק"ק טאוורין והרה"ג אב"ד דווילקי נ"י וראוי ונכון לקרב את המופלג י"א כ"ש מו"ה שמואל הענאך נ"י בן הרב הג' המנוח אריה לייב קרעסטיין. ואני הכרתיו את כבוד המנוח היקר זצ"ל ואם יצא הספר מבית הרפוס אשר חיבר הרב המנוח הנ"ל אקבל בל"ג ואשלם מחירו. ולראיה באתי עה"ה יום א' י' כסליו תרנ"ו פה מעמעל

נאום גבריאל פיינבערג חוביק הנ"ל.

את הסכמת הגאון ר' צבי ראבינאוויץ שליט"א אב"ד דקאוונא לא יכולתי להוציא לאור מטעם כמס. — המוציא לאור.

דניאל (י"ב ד').

"ואתה דניאל סתם הדברים וחתם הספר עד עת קץ ישטמו רבים ותרבה הדעת".

באור הדברים כי רבים מגדולי ישראל ישטמו ויחפשו לבקש את דבר פתרון החירות שבספר הזה ותרבה הדעת מעצמה ע"י חפושם וחקירתם, כלומר כל אחד ואחד מהמחפשים והמבארים לא יגעו בדבריהם אך בקצה האמת ולא בכולה. אולם בהצרף דברי כולם ע"ד בצוע ופשר תרבה הדעת מעצמה ותצא האמת כלילה בהדרה. ולכן הנני להציע לפניך קורא יקר! את יסוד דברי המבארים משלומי אמוני ישראל על הפסוקים בעלי החשבונות שבספר הזה בשתי מערכות, ולעורר על כל אחת מהן קושיות חזקות ובצורות אשר לית נגר ובר נגר דלפרקינן, בלתי אם נעשה פשרה בין שתי המערכות ואז תצא כנונה צדקת פתרון החידה ותאיר האמת כשמש בצהרים, וזה החלי בעזר צורי וגואלי. —

דניאל (י' כ"ה) ומלין לצד עלאה ימלל ולקדישי עליונין
יבלא ויסבר להשניה זמנין ודת ויתיהבון בידה עד עדן ועדנין
ופלג עדן: (ח' י"ג) ואשמעה אחד קדוש מדבר ויאמר אחד קדוש
לפלמוני המדבר עד מתי החזון התמיד והפשע שמם תת וקדש
וצבא מרמס: (שם י"ד) ויאמר אלי עד ערב בקר אלפים ושלוש
מאות ונצדק קדש: (שם כ"ו) ומראה הערב והבקר אשר נאמר
אמת הוא ואתה סתם החזון כי לימים רבים: (י"ב ו') ויאמר
לאיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאר עד מתי קץ
הפלאות: (שם ז') ואשמע את האיש לבוש הבדים אשר ממעל
למימי היאר וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם
כי למועד מועדים וחצי וככלות נפין יד עם קדש תכלינה כל
אלה: (שם י"א) ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם ימים
אלף מאתים ותשעים: (שם י"ב) אשרי המחכה ויגיע לימים אלף
שלוש מאות שלשים וחמשה:

הנה הגאון ר' סעדי' ורש"י, ר' אבן יחיאל ורבינו בחיי על התורה הרלב"ג ורמב"ן ור"י אברבנאל וכן גאון זמנינו מלבים ז"ל כולם יאמרו פה אחד:

(א) כי מספר האלפים ושלוש מאות הנאמר בפסוק (ח' י"ד) מורה על שנים וערב בקר הנאמר לפניו אינו ערב בקר ממש, כי אם לרש"י ז"ל הוא רק גמטריא ולהאחרים אינו רק על דרך השאלה, כלומר עד העת אשר הערב הוא הגלות יהפך לבקר הוא הנאולה מומן פלוני ופלוני יהיה משך אלפים ושלוש מאות שנה, וראיתם כי הערב בקר אינו ממש הוא מהפסוק (שם כ"ו) ומראה הערב והבוקר אשר נאמר אמת הוא: כי איזה חדוש השמיענו המלאך בזה? ואיך יעלה על הדעת חלילה לאמר כי שקר הוא? אלא כי אם השמיענו בזה שהערב בקר הנאמר אינו כפי הוראתו הפשוטה רק אם בגמטריא או ע"ד השאלה על עת צרה והרוחה (עיין ברש"י ז"ל ובמעניי הישועה לר"י"א).

(ב) עוד יאמרו כי החזון שבפסוק (י"ב ז') כי למועד מועדים וחצי הוא אותו החזון ממש ערן ועדנין ופלג ערן שבפסוק (ז' כ"ה) ובאורו הוא על דרך כלל שאחריו פרט לזמן המכיל בתוכו שני זמנים וחצי ולאחרים הוא ג' זמנים וחצי ולמלבים ז"ל הוא ד' זמנים וחצי, וכמה הוא זמן אחד? יבאר כל אחד לפי דעתו, אף שבמקרא זה אין שום רמז רמיוא עליו, אך למען השוות חשבון זה עם שאר החשבונות שבפסוקים האחרים כפי אשר יבאר כל אחד לפי דעתו.

(ג) שלישית יאמרו כי "הימים" הנאמר בשני הפסוקים (י"ב י"א, י"ב) הוראתו שנים כמו ימים תהיה גאולתו! עד כאן יסוד דברי בני המערכה האחת. המערכה השנייה, אחת היא אברהם העברי הוא החכם האבן עזרא ז"ל (וגם איזו מחכמי הנוצרים יאמרו כדבריו) אשר יאמר

(א) כי הערב בקר הנאמר בפסוק (ח' י"ד) אינו גמטריא ולא ע"ד השאלה על שעבוד וגאולה כי אם בפשטות גמורה וחלוטה ערב בקר ממש כלומר יום ולילה, ובאורו, כי זמן הסרת התמיד ונתינת הפשע שמם וקדש וצבא מרמס בימי אנטיוכוס הרשע יתמשך עד אלפים ושלוש מאות לילות וימים שהם שש שנים ורביע בקרוב, וראיתו שהערב בקר הוא ממש היא ממקום עצמו שהביאו ראה ממנו בני מערכה הא' והוא מהפסוק (ח' כ"ו) "ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא" כי השמיענו המלאך כדבריו היתרים האלה להוציא מלבנו דעת בני מערכה הא' האומרים שערב בקר אינו רק ע"ד השאלה אלא האמת כי ערב בקר אמת הוא כפשוטו לילה ויום ממש.

(ב) החזון למועד מועדים וחצי יאמר גם הראב"ע הוא אותו החזון של ערן ועדנין ופלג ערן, אך באורו הוא פשוט, כי לפני זה נאמר

„והיתה עת צרה וגו'“ ליעקב וממנו יושע וע"ז שאל המלאך עד מתי קין הפלאות? פירוש קין הצרות והמכות הנזכר למעלה שתהינה בסוף הגלות בעת הכלי משיח (והפלאות הוא כמו והפלה ד' את מכותך) ע"ז באה התשובה כי „למועד מועדים וחצי“ פירוש ג' שנים ומחצה יהיו ישראל בצרה גדולה וממנה יושעו.

(ג) הימים הנאמר בשני הפסוקים (י"ב י"א י"ב) יאמר ראב"ע כי הם ימים ממש ולא שנים ובאורם כן הוא ומעת הוסר התמיד ולתת שקוין שמם ע"י טטום עד שרפת בית שני יהיו משך אלף מאתים ותשעים ימים, וכן נאמר למעלה (ט' כ"ז) וחצי שבוע (ג' שנים וחצי) ישבית (טטום) זבח ומנחה (י"ב י"ב). אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלושים וחמשה. באורו כן: אשרי המחכה ויגיע לחיות ולעבור על הצרה הגדולה שתהיה בסוף הגלות משך ג' שנים ומחצה הנזכר למעלה כי למועד מועדים וחצי, שהוא אלף שלש מאות שלושים וחמשה ימים, ויען כי בלמועד מועדים וחצי נובל למעות ולאמר שהוא קרוב לג' שנים וחצי ולא בדיוק, לזה פרט המלאך את הימים בפרוטרוט, והמשך דברי הפסוק הזה אשרי המחכה לדברי הפסוק שלפניו ומעת הוסר התמיד כן הוא: כלומר סוף הגלות יהיה כעין תחלתו מה בתחלתו קודם הורבן בית שני היו ישראל בצרה גדולה ע"י טטום כדבר הסרת התמיד ונתנית השקוין שמם משך אלף מאתים ותשעים יום, אף כן בסופו יהיו ישראל בצרה גדולה קרוב לזה המספר היינו אלף שלש מאות שלושים וחמשה שאינם יתרים על מספר הראשון רק במ"ה יום לבה, עד כאן דברי בני מערכה השניה. עתה נציע הקושיות הנופלות על כל אחת ואחת מהמערכות ונתחיל כסדר מן המערכה הא'.

(א) לפי דבריהם כי ערב בקר אינם רק שמות מושאלים על שעבוד ונאולה וכי המספר אלפים שלש מאות מורה על שנים, מדוע כהר המלאך תחת לשונו את המלה „שנים“ לבלתי הוציא אותה החוצה בפירוש? ואם לתכלית ההעלם וההסתר יאמר ימים אלפים כו' להורות על שנים כמו ימים אלף מאתים ותשעים וימים, אלף שלש מאות שלושים וחמשה שבסוף הספר שהוראתם שנים לפי דבריהם, או להיפך מדוע וותר המלאך את דבריו להוציא מפיו מלת ימים להורות על שנים בשני הפסוקים שבסוף הספר. כי בלא זה היינו מבינים מנפשינו ששני המספרים שם מורים על שנים כמו במספר הזה אלפים ושלוש מאות לפי שטחם?

(ב) לאיזה צורך אמר המלאך פה המלות ערב בקר כלל ומה זה החרוש אשר ישמיענו כי בעת הגאולה יהפך הערב לכקר כלומר הצרה לשמחה?

(ג) על דבריהם על הפסוק „ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת

הוא" כי בא להשמיענו בזה כי הוראת ערב בקר איננה ערב בקר ממש כי אם הוראה אחרת תמה אקרא! כי לוא אמר המלאך ומראה הערב והבקר אינה אמת היה מקום לאמר כדבריהם. כי בא להודיענו בזה אשר הוראת ערב בקר אינה כפי הוראתו האמתית בעצם הראשון כי אם כפי הוראתו השני ע"ד השאלה על שעבוד וגאולה, אבל עתה אשר אומר ומראה הערב והבקר אמת הוא איך יכולים לאמר כי כוון המלאך לדבר בלשון סני נהור ולאמר על לא אמת, אמת הוא?

(ד) על כאורם של ההוון כי למועד מועדים וחצי יקשה למאן דמבאר שהוא ע"ד כלל שאחריו פרט, יאמר המלאך מועדים וחצי ולהאחרים יאמר שלשה מועדים וחצי, ולמלבים ז"ל ארבעה מועדים וחצי. ואם לתכלית ההעלם וההסתר, הלא די לנו בזה אשר לא פורש כמה הוא המועד האחד?

ע"תה נפן אל המערכה השניה היא שיטת החכם אבן עזרא ז"ל ואיוו מהמבארים הנוצרים.

(א) על דבריו כי "עד ערב בקר אלפים ושלש מאות" הוא ערב בקר ממש כלומר לילה ויום, יקשה מאד למה לא אמר המלאך ימים כמו בשני הפסוקים שבסוף (י"ב י"א י"ב)?

(ב) אשר יאמר כי מאמר המלאך "ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא" הנראה כמיותר, בא להוציא מלבנו שלא נטעה לאמר כדבריו הראשונים אשר ערב בקר יורה ע"ד השאלה על שעבוד וגאולה, כי אם ערב בקר ממש, קשה מאד לא לכתוב לא וי"ו ולא היא, לא יאמר בתחלה הלשון ערב בקר כי אם ימים ולא היה צריך לכפול דבריו ולאמר ומראה הערב והבקר אמת הוא? ואם תאמר כי סוף סוף היה צריך לפרש דבריו אחר כן ולאמר ומראה הימים אמת הוא להוציא מלבנו דעת האומרים כי ימים הוא שנים כמו ימים תהיו נאותו" וכמו שפירשו בני המערכה הא' את הימים אשר בשני הפסוקים שבסוף הספר, אם כן יאמר בתחלה עד ששה שנים ושלשה חדשים ועשרים יום (שכן עולה האלפים ושלוש מאות ימים ע"פ חשבון שנות החמה) ולא נטעה כלל וכלל?

(ג) אשר החליט לדבר ברור כי זמן הצרות בימי אנטיוכס היה במציאות ששה שנים ורביע בקרוב כבר כתב הבלשן הגדול והבקי בספרי דברי הימים לעמים מהר"א ז"ל בספרו מעיה"ש כי זמן הצרות היה פחות הרבה מסך הנזכר?

(ד) אם כדברי הראב"ע אשר המאמר "ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא" כוונתו הוא שאיננו ע"ד השאלה כי אם ע"ד הוראתו בעצם הראשון, קשה איך יבאר כי ערב הוא כל הלילה ובקר הוא כל היום, הלא הוראת ערב בעצם הראשון הונח בלשון הקדש רק על חלק הראשון

מהלילה, ובקר רק על חלק הראשון מהיום לבד כנודע? ומה שנאמר ויהי ערב ויהי בקר במעשה בראשית שמשמעותו כל הלילה וכל היום, גם שם הוא רק ע"ד השאלה ולא ע"פ הוראתו בעצם הראשון? ואם תאמר לבטל דברי החכם הזה במקצת ולקיים רובם, וזכירך קושיא זו תתריץ גם הקושיא (ג) ותאמר כי כן הוא האמת, כי הערב אינו רק חלק מהלילה ובקר רק חלק מהיום לבד ומספר אלפים ושלוש מאות אינו עולה רק לשנה או לשתיים כפי שהיה בזמן אנטיוכוס במציאות, או תצמח ותולד קושיא חדשה גדולה וחוקה כהשתים ביחד, מדוע בחר לו המלאך כאן, במקום שאינו צריך לא חידה ולא הסתר (כפי דברי הראב"ע) דרך זו ומזור מאד, לחלק את השנה או את השנתיים לחלקים רבים למען הרבות מספרם?

(ה) סוף דברי הפסוק ומראה הערב והבקר כו'. ואתה סתם החוון כי לימים רבים" מורה באצבע אשר המספר עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות הוא הרבה יותר רב מאלפים ושלוש מאות לילה ויום הוא רק חידה סתומה וחתומה?

(ו) אשר יאמר כי החוון "כי למועד מועדים וחצי" (י"ב ז') הוא ג' שנים וחצי, ולמען שלא נטעה לאמר שהוא בקרוב ולא בדיוק לכן בא המלאך לפרש דבריו (שם י"ב) אשרי המחכה כו' ימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה". יקשה מאד למה צריך הכלל ואחריו הפרט יאמר בתחלה ויום ימינו ושמאלו אל השמים כי לימים אלף שלש מאות שלושים וחמשה?

(ז) אשר יבאר הפסוק (י"ב י"א) על זמן הסרת התמיד ונתינת השקוץ ששם בזמן טיטוס עד חורבן בית שני, ואשר שלא לצורך הוא כי כבר נאמר למעלה (ט' כ"ז) "וחצי שבוע ישבית זבח ומנחה" יאמר כי כוונת המלאך לתת טעם והסברה לדבריו שבפסוק שלאחריו (י"ב י"ב) אשרי המחכה וגו' כלומר סוף הגלות יהיה כעין ראשיתו. מלבד אשר הטעם הזה דק וקלוש אשר אין הדעת הבריא סובלתו עוד יקשה על פרוד בין הדברים, אחרי שהפסוק אשרי המחכה הוא פירוש על כי למועד מועדים והפסוק ומעת הוסר התמיד הוא פירוש על אשרי המחכה, מהראוי שיהיו דברי הפסוק אשרי המחכה נאמרים ראשונה סמוך לחוון, כי למועד מועדים וחצי" ואח"כ דברי הפסוק ומעת הוסר התמיד (לפי דעת הראב"ע). ותימה כי יאמר הראב"ע ז"ל: הרי לפניך כי גם דניאל לא ידע הקץ: ואני אומר מרא דאברהם! הלא זה אברהם העברי סתר דברי עצמו, אחרי שיאמר כי דברי המלאך "כי למועד מועדים וחצי" המה דברים מבוררים כשלמה היינו כי קרוב להגאולה ג' שנים ומחצה יהיו ישראל בצרה גדולה, ומתי יהיה הזמן הזה לא קמירי, א"כ מה לא הבין דניאל חכם הרוים?

הן אלה קצות דרכי הספקות והקושיות הרובצות על כל אחת

מהמערכות, ואתה המעיין תראה ותבין כי הפשטן הגדול החכם א"ע ז"ל כל אשר הרבה כחו ועצם ידו לפרוש מסוה הפשט הפשוט לפום ריהטא על הכתובים האלה הקוראים בכח דרשנו! כן תרבינה ותפרוצנה הקושיות והסתירות, כי לבני מערכה הא' אשר יבארום על זמן הקץ יש איזה התנצלות ולאמר כי למען ההעלם וההסתר על כן דבריהם לעו, משא"כ לפי שטת הא"ע ז"ל:

בכל זאת קורא יקר אל תאמין בדברי אלה כי כל דברי החא"ע ז"ל הסתרתו עד היסוד בם עד כי גם קורטוב של אמת לא נמצא בהם, לא כן עמדי, גם מאבני ניר של בנינו המנופצות נקה אבן פנה להיכל פתרון האמת אשר יבנה ובהצרף לו גם מאבני היסוד של דברי המערכה הא' ע"ד בצוע ופשר יהיה מקדש הפתרון בנוי לתלפיות לכבוד ולתפארת.

ואם תשאלני אתה המעיין, איך תעוו בנפשך אתה קטן הקטנים להכניס ראשך בין הרי גדולי ישראל לעשות פשרה ביניהם לבטל רוב דבריהם ולקיים מקצתם? ע"ו אשיבך ואענך כי לא מלבי הוצאתי הדברים, כי אם מפי המלאך הדובר אשר כמעט מפורש יוצא מפי הקדוש באר הישב, ואל המקום עצמו אשר היה לסלע המחלוקת לבני שתי המערכות להביא ממנו כל אחד מהן ראי' לשטתו, אליו גם אנכי הנני בא לקחת אותו ראי' לשטתי, וככתוב השלישי אכריע ביניהן, ואתה מישרים תשפוט עם מי האמת והצדק. — והוא «ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא», המאמר הזה אשר לפי השקפה ראשונה נראה כמיותר, הוא המפתח הגדול והנכבד לפתוח בו את דלת החידה הסגורה וההתומה, ובאורו האמיתי כן הוא, כי הוראת הערב והבקר אשר נאמר למעלה, אמת הוא מכל צד שתאמר כי כלולות בם שתי הוראות ביחד, הן ע"ד השאלה על צרה והרוחה, ככני מערכה הא', וכן ערב בקר ממש ככני מערכה הב', אבל לא כטעמיהו, (ואחרי אשר גלה לנו המלאך הסוד פה, ממילא נבין מדעתנו כי גם מלת ימים שבשני פסוקים (י"ב י"א י"ב) גם שם כלולות שתי הוראות כאחת ימים ממש וגם שנים).

והנה הוראה האחת של ערב בקר כי הוא ע"ד השאלה על צרה והרוחה אין הכוונה עד שיהפך הערב (הצרה) לבקר (להרוחה) בעת הגאולה, כי מה חרוש הוא? אלא הכוונה על זמן אחד הנקרא ערב-בקר ביחד: והוא: כי מנויה ונמורה בסוד הגאונים ז"ל רש"י ז"ל ורבינו בחי עה"ת והרמב"ן ועוד אשר במשך חמש וארבעים שנה לפני הגאולה האמתית יהיה הגואל נגלה ונכסה נכסה ונגלה, והוא לקוח ממדרש רות על פסוק ויצבט לה קלי ושה"ש ע"פ דומה דודי «ומעת הוסר התמיד וגו' אשרי המחכה בו אלין מ"ה יומין יתרון מאי נינהו? אלין מ"ה יומין שיהיה הגואל נגלה ונכסה נכסה ונגלה». ובארו הגאונים ז"ל כי כוונת המדרש

במ"ה יומין על מ"ה שנה, אך המדרש נקט לישנא דקרא אשרי המחכה ויגיע לימים שמונתו שנים: ובאור הרברים כי יהיה הגואל נגלה ונכסה נכסה ונגלה בן הוא: כי "רוחו" של הגואל, היינו הקלת השעבוד תהי נגלה במקום זה ונכסה במקום אחר. נכסה במקום זה ונגלה במקום אחר, וגם באותו מקום עצמו יהיו חליפות וצבא עמדו, פעם נדמה כי אור בקר יופיע על עם כוזי ושסוי וישיגו צדק ומשפט ככל העמים ופעם עב הענג יכסה ארץ ויהי ערב וצוררי ישראל יעמדו לשמן לפניו ולא יניחום להנות מפרי הציוויליזציאן וזה יתמשך מ"ה שנה עד אשר לכל בני ישראל יהיה אור בכל מושבותיהם. ואתה הקורא תאמר מעצמך כי משך מ"ה שנה האלה הוא הזמן הנקרא בשם ערב-בקר ע"ד השאלה, כלומר פה ערב ושם בקר, פה בקר ושם ערב, וגם פה אינו עומד על עמדו רק פעם ערב ופעם בקר והרברים עתיקים.

והנה מודעת זאת בכל הארץ כי בשנת ה"א תר"ך ליצירה נתיסדה חברה נכבדה מאד נעלה אשר כמוה עוד לא נהיתה בישראל מיום גלותו מעל אדמתו, והיא "חברת כל ישראל חברים" מאת אנשי שם בעלי הון ועושר וחכמים מחוכמים אשר לפני מלכים יתיצבו ומטרתה מיועדה לעשות צדקה וחסד לכלל אחינו בני ישראל המפוזרים בארבע כנפות הארץ, להשתדל עבורם בהונם ומאדם ובכל מאמצי חסם אצל מלכים ורווני ארץ, שישגו בו צדק ומשפט כתר העמים במקום שהם רצוצי משפט ורחוקי צדק.

והנה מי לא יודה כי החברה הזאת שלוחה היא מאת ההשגחה העליונה ורוח הגואל נוססה בה, עד כי בצדק נוכל לננות ראשית התיסדה היינו שנת ה"א תרכ"א (כי שנת תר"ך אחרי אשר לא היתה ההתיסדות בראשיתה אינה מן המנין) ראשית הזמן של ערב-בקר כפי הוראה אחת שהוא ע"ד השאלה על משך מ"ה שנה של אתחלתא דגאולה לפני גאולה האמיתית, ואתה קורא נעים חרות נא הרברים האלה על לוח לבך בתור הקדמה אחת לפתרון החידה "עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות ונצדק קדש" כפי הוראה אחת. ועוד הקדמה שניה אציע לפניך, להוראה השניה של ערב בקר אשר אמרתי שהוא ערב בקר ממש.

דע כי "ערב" הונח בלשון הקודש בעצם הראשון על חלק הראשון מהלילה, ובקר" על חלק הראשון מהיום, וכמה שעות הראשונות מהלילה ומחיום מכוונות בשמות האלה? אומר לך ארבעה שעות, "בקר" מפורש בכרכות כי טעמא דר' יהודא דאמר תפלת השחר עד ארבע שעות משום דבקר נקרא ארבע שעות הראשונות מהיום, והלכתא בר' יהודא הוא דתנא בבחירתא כוותיה ע"י שם, — "וערב" שקול הדעת נוטה כי גם הוא נקרא ארבע שעות בשנם אע"פ שאין ראוי לדבר זכר לדבר, מאימתי קורין את שמע

בערבין משעה כו' עד אשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר, ושמעמי משום דרריש בשכבך בשעה שבני אדם הולכים לשכב ויש כ"א אשר אינם הולכים לשכב קודם סוף אשמורה הראשונה, ועד כאן לא פליגי רבנן ואמרי עד הצות ור"ג דאמר עד שיעלה עמוד השחר אלא דררישי ובשכבך כל הזמן שבני אדם שוכבים על מטתם ועד הצות דרבנן משום הרחקה אבל על דבר המציאות לא פליגי על ר"א, ועתה מה מאד יאות לאמר, כשם שחלוקה אשמורה הראשונה מהשתים האחרות במאורעתן, כך היא חלוקה מהן בשמותן, כי הראשונה נקראת בשם ערב, והשניה בשם לילה.

ועתה אחרי שתי הקדמות האלה בוא נא קורא ישר עמדי בנילה ורעדה אל עצם החידה הסתומה וההתומה זה כמה לפתחה ולהתירה בנקל בלי כל עמל ותלאה, עד כי נמעט הדברים נקראים מעצמם. (ח' י"ג) "ואשמעה וגו' עד מתי החוון התמיד והפשע שמם תת וקדש וצבא מרמס: ויאמר אלי עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות ונצדק קדש". הנה המפרשים כולם נדחקו מאוד בדבר השאלה עד כי רש"י ד"ל נאלץ לאמר כי וי"ו של "וקדש" מיותר הוא, אבל אמנם אם נשקף בהשקפה פרטית על כל מלה ומלה בפני עצמה "התמיד", "הפשע שמם תת" "וקדש וגו'" אשר בהשאלה, ואח"כ נשים עין על מלת "קדש" אשר בהתשובה פה "עד ערב בקר ונצדק קדש" ואח"כ נביט בעין פקוחה על המלות "התמיד", ולתת שקוין שמם" בפסוק (י"ב י"א) "ומעת הוסר התמיד ולתת שקוין שמם ימים אלף מאתים ותשעים" או נראה בעליל אשר השאלה מכילה בקרבה ארבעה דברים שונים, היינו, עד מתי החוון (הוסר) התמיד? ועד מתי יהי הפשע שמם תת? ועד מתי יהיה קדש מרמס? ועד מתי יהיה צבא מרמס? ובאה התשובה כאן "עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות ונצדק קדש" על מאי דסליק היינו על שני דברים האחרונים קדש וצבא מרמס לבר, אבל על שני דברים הראשונים היינו עד מתי (הוסר) התמיד ועד מתי פשע שמם תת, לא באה התשובה רק בסוף הספר (י"ב י"א) "ומעת הוסר התמיד ולתת שקוין שמם ימים אלף מאתים ותשעים".

ובאור הדברים, כי המלאך הדובר העומד בשנת שלש למלכות בלשצר (ח' א') אחר חורבן בית ראשון קודם בנין בית שני שאל ד' דברים גדולים ונכבדים שונים, אשר זמנו של זה לא כזמנו של זה (א) עד מתי החוון התמיד כלומר עד מתי יתמשך הזמן מעת הוסר התמיד בעת חורבן בית ראשון עד עקבא דמשיחא? (ב) ועד מתי הפשע שמם תת? הוא כנוי לשתי אמונות אשר נתתנה בארץ לעתיד אחר שדבר המלאך את דבריו, ולכן שינה הלשון בהתשובה בסוף הספר. "שקוין שמם" תחת "פשע שמם" בהשאלה, לרמוז על השתים כלומר א' פשע ב' שקוין. (ג) ועד מתי יהיה קדש כלומר ישראל כמו שנאמר קדש ישראל לר' מרמס לרגלי העמים?

(ד) ועד מתי יהיה צבא, כלומר ישראל הנקראים צבא כמו שנאמר למעלה „ותפל ארצה מן הצבא“ וכמו שנאמר (שמות) „כיום הוצאתי את צבאותי „מרמס“ לרנלי הגוים כלומר משועבדים תחת האומות? והנה קדש וצבא המה שני ענינים נפרדים (א) שעבוד רוב עשרת השבטים מיום גלות שומרון בשנת ג'א ר"ה ליצירה (ב) שעבוד יהודה ובנימין מעת שפשטה מלכות בבל על ישראל ע"י כבוש יהויקים והוא בשנת ג"א ש"ך, כי חורבן בית ראשון היה בשנת ג"א ש"ה וכבוש יהויקים היה ח"י שנה קודם לזה כמו שמפורש במגילה ובסדר עולם, עד כאן באור השאלה.

והנה בדבר התשובה השביל המלאך המשיב בהשכלה נפלאה ועמוקה מאד מאד, הראויה למי שאמרה, והוא, לכלול בהתשובה את ד' הענינים הנזכרים בהשאלה בשנים שהן ארבע, רצוני לאמר לפתור שנים הראשונים בפתרון אחד וכן שנים האחרונים בפתרון אחד כי בחר לשון ערומים בהפתרון המכיל בקרבו שני הוראות כאחת ויפתר ענין האחד בהוראה זו והענין השני בהוראה השניה.

ונבא אל הפתרון. „ויאמר אלי עד ערב בקר אלפים ושלש מאות ונצדק קדש“ הנה כאן השיב תשובה אחת על שני הענינים האחרונים בהשאלה. היינו עד מתי יהיה קדש וצבא מרמס? אשר הכונה היא, עד מתי יהיה השעבוד של רוב עשרת השבטים מיום גלות שומרון, והשעבוד של יהודה ובנימין מעת כבוש יהויקים והלאה, הנה על ענין האחרון תהי הוראת הפתרון כזאת, עד (ולא עד בכלל) ערב בקר, פירוש עד ראשית הזמן הנקרא ערב בקר ע"ד השאלה, היינו עד תחלת החמשה וארבעים שנה שיהיה רוחו של גואל נגלה ונכסה נכסה ונגלה, כאשר בארתי למעלה, „אלפים ושלש מאות שנה“ (מכבוש יהויקים) ואז בראשית הזמן של ערב בקר „ונצדק קדש“ פירוש לעומת הנאמר בהשאלה עד מתי יהיה קדש מרמס לרנלי האומות, כלומר רצוני משפט ורחוקים מן הצדק הנתן לכל העמים, ע"ז באה התשובה כי אחרי כלות משך אלפים ושלש מאות שנה ובראשית הזמן של ערב בקר, היינו בשנת תרכ"א באלף הששי, תקום חברת כל ישראל לעשות צדקה עם כלל אחביהו אשר מטרתה למען ונצדק קדש אשר ישיגו ישראל צדק בעיני המלכים ורווני ארץ כיתר העמים, אבל זה יהיה רק בבחינת ערב בקר כאשר אמרתי למעלה.

והנה כבוש יהויקים שהוא תחילת השעבוד של יהודה ובנימין אשר או פשטה מלכות בבל על ישראל, היה בשנת ג'א ש"ך ליצירה ולכן כלה המשך של האלפים ושלש מאות שנה בסוף שנת ה"א תר"ך בדיוק.

3320

2300

5620

(ודע כי גם כל משך עמידת בית שני היו ישראל למרמס תחת רגלי פרס יון ורומי כמבואר במפרשים בפסוק שם (ט' כ"ה) ובצוק העתים, ואלו האלפים ושלוש מאות שנה מתחילות בדיוק ממש מראשית ממשלת הארבע מלכויות הנרמוזות בארבע החיות אשר ראה דניאל בחוון הלילה שם למעלה קאפי' ז' שהן בכל פרס יון ורומי אשר הראשונה התחילה ע"י כבוש יהויקים כי אז פשטה מלכות בבל על ישראל).

והנה על ענין האחד של קדש וצבא מרמס, המורה על שעבוד של רוב עשרת השבטים מיום גלות שומרון תהי הוראת הפתרון "עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות" ערב ובקר ממש היינו שלישי הלילה ושלישי היום כלומר שלישי מעל"ע שלם במספר אלפים ושלוש מאות, ובמספר הזה אינו כפשוטו, כי אז לא יעלה הס"ה רק לשנתים ועוד, וכבר נלה המלאך כי הם עולים לימים רבים בפסוק, ומראה הערב והבקר בו' ואתה סתם החוון כי לימים רבים". כי אם נונת המספר הזה, לקבץ כל המספרים אשר מן אחד עד אלפים ושלוש מאות ביחד היינו אחד עם שנים עם שלשה עם ארבעה . . . עם אלפים ושלוש מאות, וקבוצת כולם עולה (כפי משפט הרוזה הנדסית שסך הקבוצה הוא, הכפלת אבר הראשון והאחרון במספר האברים ולחלקה בשנים) לסך שני אלף אלפים, שש מאות ארבעים וששה אלף, מאה וחמשים, שלישי מעל"ע, שהוא שמונה מאות שמונים ושנים אלף, וחמשים, מעל"ע שלמים, שהם אלפים ארבע מאות שש עשר שנה ועוד, אשר כל שנה היא בעלת שס"ה ימים, כי כן יעלה ע"ד האמצעי לכל שנה במספר שנים רבות שס"ה יום יען כי ימי חודש העבור שבהשנה המעוברת משלימים את י"א יום החסרים בשנות הלבנה הפשוטות, נחזור לדברינו עד ערב בקר אלפים ושלוש מאות, שהוא אלפים וארבע מאות שש עשר שנה מגלות שומרון אשר היתה בשנת ג"א ר"ה ותכליתן עולה בשנת ה"א תרכ"א, או "ונצדק קדש" יקומו אנשי הברת כ"י"ה להשתדל, למען השיג צדק כיתר העמים, והא לך החשבון הנזכר מפורש באר היטב.

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Nr. 2.</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">2646150</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">— 24</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; text-align: center;">מעל"ע שלמים</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px; border-top: 1px solid black;">24</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; text-align: center; border-top: 1px solid black;">882050</td> </tr> </table>	Nr. 2.		2646150	3	— 24	מעל"ע שלמים	24	882050	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">Nr. 1.</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">2301</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">× 2300</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px; border-top: 1px solid black;">690300</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-top: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">4602</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px; border-top: 1px solid black;">= 5 2 9 2 3 0 0</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-top: 1px solid black; text-align: center;">2</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px;">— 4—8—2</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; text-align: center;">שליש מעל"ע</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 10px; border-top: 1px solid black;">12, 12, 100</td> <td style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-top: 1px solid black; text-align: center;">2646150</td> </tr> </table>	Nr. 1.		2301		× 2300		690300		4602		= 5 2 9 2 3 0 0	2	— 4—8—2	שליש מעל"ע	12, 12, 100	2646150
Nr. 2.																									
2646150	3																								
— 24	מעל"ע שלמים																								
24	882050																								
Nr. 1.																									
2301																									
× 2300																									
690300																									
4602																									
= 5 2 9 2 3 0 0	2																								
— 4—8—2	שליש מעל"ע																								
12, 12, 100	2646150																								

Nr. 3.	
8820 50	365
730	שנה 210
1520	2416 365
1460	
<hr/>	
605	
365	
<hr/>	
2400	
2190	
<hr/>	
210	

Nr. 4.	
גלות שומרון בשנת	3205
ליצירה	2416
<hr/>	
הכליתן בשנת	5621
ליצירה	

עתה קורא יקר! ראה והבין כמה גדולים ונכבדים דברי המלאך אשר דבר „ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא“, כלומר הוראת המלות ערב בקר אמת הוא מכל צד שתאמר הן ערב בקר ע"ד השאלה וכן ערב בקר ממש והורה לנו בזה כי כיון בדבריו למעלה לשתי ההוראות ביחד.

והנה על שני הענינים הראשונים שבהשאלה היינו „עד מתי החזון התמיד (ועד מתי) הפשע שמם תת“? באה התשובה בסוף הספר (מטעם אשר אבאר שם) (שם י"ב י"א) ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם ימים אלף מאתים ותשעים. הנה גם פה כיון המלאך בלשון ימים לשתי הוראות ביחד א) ימים ממש ב) שנים. וכוונתו „ומעת הוסר התמיד ימים (ימים ממש מעל"ע) אלף מאתים ותשעים (לקבין אחד עם שנים כו') „(ומעת) לתת שקוץ משמם ימים (שנים) אלף מאתים ותשעים“ (והמספר פשוט). באור הדברים „ומעת הוסר התמיד“ ע"י חורבן בית ראשון (ולכן אמר „הוסר“ לשון עבר כי כבר הוסר בעת דבר המלאך דבריו אלה בשנת שלש לכורש (שם א') „ימים“ ממש מעל"ע אלף מאתים ותשעים לקבין כל המספרים מן אחד עד אלף מאתים ותשעים. היינו, אזור עם שנים עם שלושה עם ארבעה . . . עם אלף ר"ץ, אשר סך כולם עולה לסך אלפים ושתי מאות שמונים ואחת שנה ועוד, ואשר ראשיתן היא משנת חורבן בית ראשון ג"א של"ח ליצירה ותכליתן מגיעה קרוב לראשית הזמן של אתחלתא דגאולה או הנקרא ע"ד השאלה בשם ערב בקר

Nr. 1.
<u>1291</u>
× 1290
<u>116190</u>
2582
<u>1291</u>
<u>1665390</u> 2
—4 832695 ימים
<u>13</u>
<u>12</u>
<u>19</u>
<u>18</u>
<u>10</u>
10

Nr. 2.
<u>832695</u> 365
730 2281 130
<u>1026</u> 365
730
<u>2969</u>
<u>2920</u>
495
<u>365</u>
<u>130</u>

Nr. 3.

חורבן בית ראשון 3338 ליצירה
<u>2281</u>
5619 ליצירה

ולהשנה האחת החסרה עד היא תרכ"א שהיא ראשית הזמן של אתחלתא דנאולה, אין לחוש מאומה, כי לפי הוראה זו שהמספר אינו פשוט כי אם לקבל מן אחד עד סוף עצם המספר, לא היה יכול המלאך לאמר ימים אלף מאתים ותשעים ואחד כי אז היו עולים לשלש שנים יתרים, (ומעת) לתת שקוץ שמם" פירוש ומעת אשר תנתן בארץ השקוץ שמם הוא כנוי לאמונת הישמעאלים הכנובת (ולכן אמר "לתת" לשון מקור אשר שמש פה במקום לשון עתיד ולא אמר "נתן" לשון עבר כמו "הוסר" כי בעת דבור המלאך, עדין לא נתן) ימים (שנים) אלף מאתים ותשעים" (מספר פשוט). והנה מחמד היה בשנת ד"א שע"ד ליצירה א"כ יתמשך אמונתו עד סוף היא תרס"ד קרוב לסופו של הזמן המכונה בשם ערב בקר ע"ד השאלה, אשר יהיה אי"ה בסוף היא תרס"ה כי כבר אמרתי אשר משך מ"ה שנה של הערב בקר או אתחלתא דנאולה ראשיתו בשנת היא תרכ"א וסופו מגיע בסוף היא תרס"ה והנאולה האמתית תהיה אי"ה בשנת היא תרס"ו.

ואתה הקורא נקוט כללא בזכרונו כי סופו של חשבון ומעת הוסר התמיד מגיע קרוב לראשית הזמן של ערב בקר, וסוף החשבון של ולתת שקוץ שמם מגיע קרוב לסוף הזמן המכונה בשם ערב בקר.

ודע כי אף אם נאמר כדעת גדולי סופרי ימי עולם מעמנו, כי מחמד

הראשון היה בימי ר' יהושע בן פרחיא (עי' בסדר הדורות וקבלת הראב"ד) בשנת ג"א תש"י, יש מקום לאמר כי כוון המלאך גם לדעה זו וכאשר רמותי למעלה כי חלופי הכנויים "פשע" ו"שקוץ" מורים על אמונות שתיים, וכן יהיה באור דברי המלאך (ומעת) לתון שקוץ שמם" בשנת ג"א תש"ז עד קרוב לסוף אלף החמישי ימים (שנים) אלף מאתים ותשעים, והשנים היתרים מראשית האלף הששי והלאה עוב המלאך לפרוט אותן, כי סמך על החוון שלפני זה "כי למועד מועדים וחצי" שהוא תרס"ה שנה מראשית האלף הששי, כפי הוראה אחת אשר אבאר שם.

ועתה נבא לבאר פשר דבר הפסוק (י"ב ז') "ואשמע את האיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאר וירם ימינו ושמאלו השמים וישבע בחי העולם כי למועד מועדים וחצי וככלות נפיץ יד עם קדש תכלינה כל אלה": על המקרא הזה אני קורא מליצת חז"ל בסנהדרין (על הפסוק כי עוד חוון למועד וגו' הבקוק ב' ג') "המקרא הזה יורד ונוקב עד תהום רבה". רצוני לאמר, כי כוון המלאך בו הוראות רבות, לפי אשר תסבולנה הוראות המלות ונטייתן ביחד.

(הוראה א) השאלה "עד מתי קץ הפלאות" (לשון כסוי כי כמו יפלא ממך דבר) היא, כמה הוא הזמן של ערב בקר האמור למעלה, אשר לפי הוראה אחת הוא ע"ד השאלה על משך הזמן של אתחלתא דנאולה שיהיה בו רוחו של גואל נגלה ונכסה נכסה ונגלה? ע"ז באה התשובה "כי למועד מועדים וחצי" כלומר לאותו זמן המכיל בקרבו שני מועדים וחצי וכמה הוא הזמן המסויים הנכפל בשנים וחצי? הוי אומר שמונה עשר שנה כי אחרי אשר בא למדוד את משך הזמן של אתחלתא דנאולה עד הנאולה האמיתית, שקול הרעת נוטה כי לקח המלאך לקנה המדה למדוד בו, את משך הזמן של האתחלתא דנאולה מגלות בבל הנודע לנו, והוא ח"י שנה משנה הראשונה לכורש עד בנין בית שני (מנילה וסדר עולם) וע"ז אמר כי יהיה זמן האחרון שני פעמים וחצי כפול מוזן הראשון והוא מ"ה שנה (גם יש רמו בלשון מועד מועדים גופא על מספר ח"י, כמו "אלה מועדי ד' אשר מספרם ח"י, ז' ימי חג הפסח א' של שבעות א' ר"ה א' יו"ב ח' ימי חג הסוכות. — 45 = 9 + 36

(הוראה ב) השאלה "עד מתי קץ הפלאות"? (לשון כסוי) סוכרת והולכת על משך השנים אשר מראשית האלף הששי והלאה, אשר רק הנה מכוסות כמה הן, אבל קודם לזה היה ידוע לכל אשר הזמן של "בעתה" לא יוכל היות מהמקרא "נתנני כל היום (זה אלף החמישי) דוה" (זוהר וירא) ע"ז באה התשובה "וישבע בחי העולם כי למועד מועדים וחצי", (דע כי יש סמך ורמו גדול ע"ד הסוד מלשון השבועה" "חי העולם" כי על משך ימי אלף הששי מדבר כי אור הששי מו' התחתונות נקרא "חי עולמים"

כנודע, וכבר כתב הגר"א בבאורו ע"ם ספרא דצניעותא כי אלף השישי מכונן לעומת אור השישי הוה). והנה "למועד מועדים וחצי" יהיה כוונתו לפי הוראה זאת. ג' זמנים וחצי, וכמה הוא זמן מועד האחר? ק"ץ שנה, וסימנך "כי למועד ק"ץ" (ח' י"ט) כי עוד חוון למועד ויפיה לק"ץ ולא יכוב (חבקוק) וגם פה גופא על שאלת דניאל "מה אחרית אלה"? השיב המלאך לך דניאל כי סתומים וחתומים הרברים עד עת ק"ץ רמזו פה כי מועד אחד הוא עת ק"ץ. גם בלשון "למועד" גופא יש רמז לק"ץ שנה כי בלדת יצחק כתיב ג' פעמים למועד "ואת בריתי וגו' אשר תלד לך שרה למועד הוה בשנה האחרת" (בראשית י"ז כ"א). "היפלא וגו' למועד אשוב אליך כעת חי' ולשרה בן" (שם י"ח י"ד) ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר דבר אתו וגו' (שם כ"א ב') ובעת לדת יצחק היה אברהם בן מאת שנה ושרה בת תשעים הרי לפנך כי "למועד" הוא ק"ץ שנה. וג' מועדים וחצי הוא ג' פעמים וחצי ק"ץ שהוא תרס"ה שנה באלף השישי או תחי תכלית הגלות ובשנה שאחריו היא שנת תרס"ו ותגלה הגואל האמתי. — (ודע כי מליצת "וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם" כעין זאת נמצאה גם בתורה (דברים ל"ב מ') גם כן בענין הק"ץ "כי אשא אל שמים ידי ואמרתיו חי אנכי לעולם" ונגד מה שנאמר פה בדניאל "למועד מועדים וחצי" שהוא ג' מועדים וחצי נאמר שם בתורה באותו ענין ג' פעמים "ונקם" ופעם רביעית "יקום" בחסרון פ"א הפעל רק הדגש משלימו "לי נקם ושלם" (ל"ב ל"ה) "אם שנותי וכו' אשיב נקם" (שם שם מ"א) "הרגיני גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו" (שם שם מ"ג) וכבר הרגיש בזה בעל הטורים, ויאות לאמר כי "נקם" בנמטריא ק"ץ, וג' פעמים "נקם" הם נגד הג' מועדים "ויקום" בחסרון הנון מרמז על החצי). (הוראה ג') "עד מתי ק"ץ הפלאות? (לשון כסוי) סובב הולך על כל משך הגלות הוה מיום חורבן בית שני עד סוף הזמן של האתחלתא דנאולה או ערב בקר היינו ה"א תרס"ה, וקרא לכל המשך הוה זמן מכוסה יען כי משך הזמן מחורבן בית ראשון עד חורבן בית שני כבר גלוי הוה וידוע לנו ממקרא מפורש למעלה (ט' כ"ד) "שבעים שבעים נחתך על עמד" היינו שבעים שמשות ת"ץ שנה מחורבן בית ראשון עד חורבן בית שני, כי כן יבואר המקרא הוה בסדר עולם, וע"ז השיב "כי למועד מועדים וחצי" פירושו, למועד מועדים הוא כמו אלף אלפים אשר באורו אלף פעם אלף כן באורו כאן למועד כפול מועד, וחצי מכל המספר, ומה המועד אשר באורו זמן מיועד הוא שבע שנים שכבר מיועד הזמן הוה למעלה (ט' כ"ד) "שבעים שבעים" שבע שנים פעם שבעים, הרי שהמספר שבע מיועד הוא למנות בו הזמן עד חורבן בית שני כן מיועד הוא למנות בו מספר השנים אשר מחורבן בית שני והלאה. — נחזור על הראשונות

למועד מועדים שבאורו מועד פעם מועד הוא שבע פעם שבע, מ"ט שנה נקבין כל המספרים מן אחד עד מ"ט, היינו אחד עם שנים עם שלושה . . . עם מ"ט (כדרך המספר אלפים שלש מאות לפי הוראה האחת ערב בקר ממש, וכדרך ומעת הוסר התמיד ימים אלף מאתים ותשעים) יעלה בידך אלף מאתים עשרים וחמש, וחצי מזה המספר היינו שש מאות שתים עשר וחצי, ס"ה אלף שמונה מאות שלושים ושבע וחצי שנה מחורבן בית שני בשנת ג"ה תתכ"ח נמצאים הן כלות בשנת ה"א תרס"ה ובשנת תרס"ו נאולה תהיה לארץ.

זמן חורבן בית שני עד הגאולה.

$$\begin{array}{r} 3828 \\ 1837\frac{1}{2} \\ \hline 5665 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1225 \\ 612\frac{1}{2} \\ \hline 1837\frac{1}{2} \\ 3828 \\ \hline \text{ס"ה } 5665 \end{array} \quad 2450 \left| \begin{array}{l} 2 \\ 1225 \end{array} \right| \begin{array}{l} 2 \\ 612\frac{1}{2} \end{array} \quad \begin{array}{r} 50 \\ \times 49 \\ \hline 450 \\ 204 \\ \hline 2450 \end{array}$$

(הוראה ד) עד מתי קין הפלאות! עד מתי תתמשך הגלות מחרבן בית שני והלאה, "כי למועד מועדים וחצי" מועד פעם מועד וחצי מכל המספר (כמו בהוראה ג') אך כמה הוא מועד האחד? תאמר אתה הקורא לסימן ורמו שנית, "כי למועד מועדים וחצי" רצוני, "למועד" הנזכר למעלה פעמים (ט' ב') בשנת אחת כו' למלאות לחרבות ירושלים שבעים שנה" (ט' ב"ד), "שבעים שבעים נחתך" כו' "מועדים" תעלה מן המועד כלומר מן השבעים, שני מועדים, ופן תאמר שני מועדים בלתי שווים, לזה אמר לך "וחצי" כלומר תחלוק את המועד למחצה ממש עד כי יהיו שני המועדים שווים בני שלושים וחמש שנה, ולשני המספרים האלה השווים כוון המלאך בדבריו, "כי למועד מועדים וחצי" שבאורו מועד פעם מועד וחצי מכל המספר, היינו ל"ה פעם ל"ה שהוא אלף מאתים עשרים וחמש, וחצי מזה המספר היינו שש מאות שתים עשר וחצי שהם כס"ה שמונה עשר מאות שלושים ושבע וחצי שנה מחורבן בית שני, אשר תכליתן בשנת ה"א תרס"ה.

$$\begin{array}{r} 1225 \\ 612\frac{1}{2} \\ \hline 1837 \end{array} \quad \begin{array}{r} 35 \\ \times 35 \\ \hline 175 \\ 105 \\ \hline 1225 \end{array}$$

ודע כי בהמקרא "וירם ימינו ושמאלו אל השמים" (ומדוע לא אמר בקצור וירם ידיו) יש רמז גדול ע"ד הסוד על "כי למועד מועדים" שאחריו שהוא

ל"ה פעמים ל"ה, כי כתיב לפני זה (י"ב ה'—ד') "וראיתי אני דניאל והנה שנים אחרים עומדים אחד הנה לשפת היאר ואחד הנה לשפת היאר: ויאמר לאיש לבוש הכדים אשר ממעל למימי היאר עד מתי קיץ הפלאות: ואשמע את האיש לבוש הכדים אשר ממעל למימי היאר וגו'". והנה יקשה מאד לאיזה צורך פרט הכתוב באיזה מקום ואופן היו עומדים, אחד הנה לשפת היאר ואחד הנה לשפת היאר והאיש לבוש הכדים עליהם ממעל למימי היאר הלא דבר הוא? אך שמע נא מה שאמר מהר"א על "והנה שנים אחרים" מכלל דיש שנים ראשונים, הראשונים אלו שר פרס ושר יון המפורשים למעלה (ח' כ') ואלו שנים האחרים המה שר ישמעאל ושר עשו אשר ידם נטויה על ישראל בגלות החל הזאת. ויאמר לאיש לבוש הכדים כו' עד מתי קיץ הפלאות" פירושו כל אחד משני השרים יאלו עד מתי יתמשך ממשלתם על ישראל. עכת"ד: ואמרו בעלי הנסתר (ע"י בקצור הקנה) כי השבעים שרים של מעלה נחלקים למחצה. ל"ה שרים ושר של ישמעאל בראשם עומדים מצד ימין אור הששי מזו אורות התחתונות שבעולם היצירה, ול"ה שרים ושר של עשו בראשם עומדים מצד שמאל האור הנזכר לקבל השפעתם, ומבואר הוא בוהרר מקיץ על הפסוק. והנה עומד על היאר" כי אור הששי הנזכר נקרא בשם יאר, ועתה מה נמלצו מאד הדברים, והנה שנים אחרים" אלו שר ישמעאל וכל השרים אשר תחת ידו שהן ל"ה במספר, ושר של עשו עם כל השרים אשר תחת ידו שהן ג"כ ל"ה במספר, "עומדים אחד (עם כל היילותיו) הנה לשפת היאר (מימין) ואחד (עם כל היילותיו) הנה לשפת היאר (משמאל): ואשמע את האיש לבוש הכדים אשר ממעל למימי היאר (זה גבריאל המלאך הקדוש אשר מעמדו באור הג' מזו התחתונות שבעולם היצירה כנודע) ורם ימינו ושמאלו על השמים "ימינו" לרמו על ל"ה היילות של ישמעאל העומדים מיין, ושמאלו לרמו על ל"ה היילות של עשו העומדים משמאל) כי למועד מועדים וחצי (מועד פעם מועד, פירושו לכפול המספר ל"ה אשר רמו בימינו את המספר ל"ה אשר רמו בשמאלו) וחצי (מכל מספר המכפלה שהן י"ח מאות ל"ז כל כך שנים יתמשך ממשלת שני השרים הראשונים מחורבן בית שני) וככלות נפץ ידי עם קדש תכלינה כל אלה (תכלינה ממשלת אלה השרים).

(הוראה ה) עד מתי קיץ הפלאות? (היסורים והמכות כמו והפלה ה' את מכותך) ע"י השיב המלאך "כי למועד מועדים וחצי" (מועד פעם מועד) כמו אלף אלפים וחצי מכל המספרים ומה הוא המספר של "מועד" אחד? הוא המספר המיועד מכבר על מכות ויסורים, זה הוא ל"ש כמו "ארבעים (סמוך לארבעים) יבנו" וכבר נמצא שם מועד על מכות, כמו "קרא אלי מועד לשבור בחורי", וכן נמצא השורש יעד משם זה אצל מקל

חובלים. שמעו מטה ומי יעדה" (מיכה ו' ט'): ועוד נמצא רמז גדול כי "למועד" הוא ל"ט במקרא זה, כי למועד מועדים" גופא. —

ומתחלה נחקור בתורה, מדוע נסמכה פרישת ויקהל המדברת בראשיתה מאזהרת שבת ואח"כ ממלאכת המשכן, לפרשת כי תשא המדברת ממעשה העגל? ואם תשיבני משום שהמעשה כן היה אשר ביום הכפורים נתרצה הקב"ה למשה ע"ד מחילת חטא העגל ואמר סלחתי ותיכף למתרתו ירד והזהיר על מלאכת המשכן (וסמיכת שבת למלאכת המשכן הוא, א) להורות שמלאכת המשכן איננה דוחה שבת, ב) להורות שכל מלאכה אשר היתה במשכן אב מלאכה היא בשבת, א"כ אשאלך על המעשה גופא מדוע נסמך הציווי של מלאכת המשכן ושבת תומ"י אחר נמר סליחת עון העגל הלא דבר הוא? ע"ז אשיבך דבר נכון וישר.

הנה תחת אשר נאמר בבבלי שבת (צ"ו ע"ב) רבי אמר דברים הרברים אלה הרברים אלו ל"ט מלאכות כו' נאמר בירושלמי שבת, דלמדין ממלת "אלה" לבר את המספר ל"ט, היינו, "אלה" בגמטריא ל"ו ונצרף לזה גם שלשה מספר האותיות.

לפי זה מה שאמרו בבבלי (ע"ז נ"ג ע"ב) אלה אלהיך ישראל מלמד שאיוו לאלהות הרבה ולא פורש כמה? לפי הירושלמי הנוכח, ידעינן ממלת "אלה" שהן ל"ט במספר, ונדע כי מחשבת ע"ז מצטרפת למעשה, וכיון שאיוו לאלהות ל"ט ועבדו עבודה הרי הוא כאלו עבדו ל"ט עבודות לאיל אחד, ולתקן פגם ל"ט עונות הללו, צוה הסולה העליון תיכף אחר נמר הכפרה ביום הכפורים לשבות ביום השבת מל"ט עבודות לשם ד' לברו, בלשון "אלה" הרברים תחת אשר חטאם היה כאלו עבדו ל"ט עבודות לאל אחד, הנרמזים בלשון "אלה" אלהיך ישראל, גם נצטוו תיכף על מלאכת המשכן שיעבדו בה ל"ט עבודות לשם ד' לברו, ויתורין ממילא סמיכות פרשיות הג"ל.

ונסיף הלאה לאמר, כי לחומר פגם חטא העגל לא די עוד בשתי תקנות הנוכרות (שבת ומלאכת המשכן) עד אשר נצרך עוד תקן שלישי, והוא ארבעים יכנו לא יוסיף פן יוסיף להכותו מבה רבה על אלה, אלה בגמטריא ל"ט, אלו ל"ט מלקות, והוא ע"ד ביום פקדי ופקדתי לפקוד בזה ולתקן חטא אלה אלהיך ישראל שאיוו לאלהות ל"ט. —

וכבר נזכר בגמרא מכות אשר ענין המלקות יש לו יחס ושייכות לחטא העגל ולכן צריכה הרצועה להיות מן עור עגל. —

ועל פי הדברים האלה מה טוב ויפה הדבר לאמר, כי עוד לא נתקן פגם עון העגל אשר הוא כפול במספר ל"ט, כי אם בתקן רביעי האחרון הכי נכבד, והוא, כי למועד מועדים (מועד פעם מועד) וחציו, היינו ל"ט פעם ל"ט שנים וחציו מכל המספר שישכלו ישראל צר ומצוק, וזהו

מה שנאמר כי למועד מועדים וחצי וככלות נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה. פירוש כל אלה המועדים אשר מועד אחד הוא ל"ט כמספר אלה לתקן בזה פנס העגל אלה אלהיך ישראל, כמו אלה הדברים בשבת (לפי הירושלמי) וכמו פן יוסף להכותו מכה רבה על אלה במלקות. —
 ובזה יובן מאמר ר"ל (שבת קי"ח) אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד ננאלים, ולמה דוקא שתי שבתות? אולם ע"פ דברינו נראה, כי הגאולה תלויה בתקן המספר ל"ט פעם ל"ט, הא כיצד? בשבת יש ל"ט לאוין ועל כל לאו ולאו יש עונש מעון ל"ט מלקות, כי קי"ל מיתה חמורה ממלקות ובכלל מאתים מנה, והיושב ולא עבר עבירה הרי הוא כאלו עשה מצוה, הרי לך כי בשמירת שבת אחת יש תקון המספר ל"ט פעם ל"ט, ועל תקון החצי מכל המספר הזה, צריך שמירת שבת שניה, כי אין שמירת שבת לחצאין. —

ומעם המספר ל"ט של שנות המכות אשר הוא מרובע ועוד חצי ממנו, מרומז בתורה (דברים כ"ח) והפלא ד' את מכותך, פירוש, כי מספר שנות המכות יהיה ע"ד הפלא והתפעלות, וע"ד משל כאשר ייסר האב את בנו בשוטים חמשה הכאות יתפעל ויאמר: זאת הי לך עתה ובפעם שנית אם תוסיף לעשות את הדבר הרע הזה, אז אכך חמשה פעם חמשה ועוד יותר! והנה שעור היתרון הוא חצי מכולו, וסימנך מדה מלא ונדוש, כי שעור הגדישה הוא תלתא מלבר וחצי מלנו, נחזור לענין הראשון, כי למועד מועדים וחצי פירוש ל"ט פעם ל"ט וחצי מכל מספר שנות המכות והיסורים שהוא סך אלפים שתי מאות שמונים ואחת שנה וחצי

$$\begin{array}{r}
 1521 \quad \left| \begin{array}{l} 2 \\ \hline 760\frac{1}{2} \end{array} \right. \\
 \hline
 3042 \\
 \hline
 2281\frac{1}{2} \quad \text{ס"ה} \\
 3338 \\
 \hline
 5619\frac{1}{2}
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 39 \\
 \times 39 \\
 \hline
 361 \\
 117 \\
 \hline
 1521
 \end{array}$$

אך מאיזה שנה מתחילות שנות המכות האלה ובאיזה שנה תכלינה? קורא יקר! שים עיניך ולבך על חשבון $2281\frac{1}{2}$ שנים היוצא מן החוקן הזה, כי למועד מועדים וחצי ועל חשבון שנה היוצא מן ומעת הוסר התמיד ימים (ממש) אלף מאתים 2281 ותשעים הכתוב למטה (וכאשר בארנו למעלה) אז תאמר מעצמך, כי הספוק ומעת הוסר התמיד הוא באור ופירוש על "למועד מועדים וחצי" אשר למעלה ממנו, לפי הוראה האחרונה הזאת, וממילא ידעינן אשר החשבון למועד מועדים וחצי מתחיל מיום הוסר התמיד ע"י חורבן בית ראשון, בשנת ג"א של"ה וכלה קרוב לשנת ה"א תר"ך כמעט בראשית התיסדות חברת כל

ישראל חברים. וזהו מה שאמר „וככלות נפין יד עם קדש תכלינה כל אלה“
הנה מרמו בזה על ראשית התיסדות החברה הנוכרת, כי גדר החברה הוא
קבוץ מן „כחות“ רבות, וקבוץ הוא החיפוך מן נפון ופוזר. וזהו וככלות נפין
(ויחל הקבוץ) יד (כח) עם קדש תכלינה כל אלה (המועדים). עד כאן הוראה ה'.
עתה תדע הטעם, מדוע באה התשובה „ומעת הוסר התמיד ולתת
שקוין שמם“ על שני ענינים הראשונים אשר בהשאלה (דניאל ה' י"ג) עד
מתי החזון התמיד והפשע שמם תת, פה בסוף הספר, ולא שם סמוך אצל
השאלה? יען כי חלק הראשון מהתשובה, היינו ומעת הוסר התמיד הוא
פירוש על כי למועד מועדים וחצי לפי הוראה האחרונה (של כי למועד
מועדים וחצי) והחלק השני מהתשובה היינו ולתת שקוין שמם יש לו
ג"כ קשר ושייכות להחזון „כי למועד מועדים וחצי“ כי לפי הוראה אחת
של ולתת שקוין שמם על מחמד הראשון שהיה בשנת ג'א תשי"ז

3707
1290
—
4997

והימים (שנים) אלף מאתים ותשעים תכלינה קרוב לסוף אלף
החמשי, ואיה איפוא השנים מראשית אלף הששי והלאה? וצ"ל
בכוונת המלאך כן: ימים (שנים) אלף מאתים ותשעים, מלבד
הזמן של למועד מועדים וחצי הנוכר למעלה שהוא תרס"ה שנה מראשית
האלף הששי והלאה עד תכלית הגלות לפי הוראה ב' של כי למועד
מועדים וחצי, — אחרי אשר ראית קורא יקר! את המספר 2281 עם שבר
יוצא מחזיונות דניאל שתי פעמים, אחת מן החזון כי למועד מועדים וחצי
לפי הוראה ה', ושנית מן ומעת הוסר התמיד ימים אלף וגו' בא עמדי
אל באור מאמר רז"ל אחד, ושם יאיר לעיניך המספר הנוכר פעם שלישית,
ותדע הטעם מדוע נגזרה הגזרה כי שנות עצם השעבוד (מן חורבן בית
ראשון עד קרוב לראשית הזמן של ערב בקר או אתחלתא דגאולה)
תהיינה במספר הזה דוקא ולא במספר אחר? והוא: (שבת פ"ט) אמר
ר' שמעון בר נחמני אמר רבי מאי דכתיב כי אתה אבינו כי אברהם
לא ידענו וכו' אמר ליצחק וכו' א"ל רבש"ע וכו' ועוד כמה שנותיו
של אדם שבעים שנה כו' פשו להו תרתי סרי ופלגא כו' פלגי עלי ופלגא
עלך, פירוש העולם, והכל מחול, ואם תאמר כולא עלי הא קריבית נפשי
קמך. והנה מאד יקשה לפירוש העולם א) פטור בלא כלום אי אפשר,
וכל האומר הקב"ה ותן כו' ב) מאי ואם תאמר כולא עלי מאי (נפקא
מינה אם המחילה תהיה מצד שניהם ביחד, או מצד יצחק לבדו? ג) מאי
ואם תאמר, משמע כי לכאורה יש סברא המחייבת לאמר כן, ומה היא
הסברא? לכן נראה ברור באור המאמר ע"פ שאמרו הנכבדי לחש כי נשמת
יצחק היא משורש הדינין אכן ע"י העקדה נמתקו הדינין, וזהו מה שאמר
יצחק פלגא עלי ופלגא עלך, כלומר אנכי אשר הנני מצד הדין אחייבם
על פלגא, ואתה בעל הרחמים פוטרם על פלגא, ואם תאמר כולא עלי

פירוש כיון שאני הנני מצד הדין, מהראוי אשר אחייבם על כל הייב שנה ומחצה, ולא להמליץ טוב ולבקש רחמים עליהם אשר אתה תפטרם על פלנא? לזה אמר הא קריבית נפשי קמך בעקרה ונמתקו הדינין ולכן לא אחייבם רק על פלנא. הוצא מזה כי יענשו ישראל רק על חטאם במחצה מייב שנה וחצי משנות חייהם, שהוא שש שנים ורביעי, צא וחשוב כמה ימים נמצאים בהם? הוי אומר שש ורביעי פעם שס"ה (כי במספר שנים רבות עולה לכל שנה ושנה עיד האמצעי שס"ה יום) והוא $2281\frac{1}{4}$ ימים והנה ידוע ממרגלים כי לעונש החטא נחשב יום לשנה, לזאת השעבוד מן חורבן בית ראשון עד קרוב לראשית האתחלתא דגאולה 2281 שנה ועוד. עתה נבוא אל באור הכתוב אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה. הנה גם פה כוון המלאך שתי הוראות כאחת (א) ימים "שנים". (ב) ימים ממש מעל"ע, כמשפט הימים אשר בהפסוק שלפניו.

(הוראה א) אשרי המחכה ויגיע לימים (לשנים טובות המאירות כימים) וכמה הן? אלף שלש מאות שלשים וחמשה. היינו אלף השביעי יום שכולו שבת, ושלוש מאות שלשים וחמשה שנה מאלף הששי, כי הגואל יתגלה בשנת תרס"ז והיא שנה ראשונה מן שנים הטובות הרי לך עד סוף אלף הששי שלי"ה שנים טובות.

והנה בהכתוב שלפניו אמר ומעת הוסר התמיד ימים (ממש) אלף מאתים ותשעים. פירוש, קבוצין כל המספרים מן אחד עד אלף ר"ץ, כאשר בארתי למעלה, אשר ראשיתם מיום חורבן בית ראשון ותכליתן קרוב לשנת ה"א תר"ץ, ובפסוק אשרי המחכה יאמר כי שנים הטובות תחילנה משנת ה"א תרס"ז, ע"ז בא המדרש רות ושה"ש ומעת הוסר התמיד כו' אשרי המחכה כו'. ושאל, אילין מ"ה יומין היתירין מאי נינהו? כלומר אלו המ"ה שנים שבין חשבון פסוק ראשון הכלה בשנת ה"א תר"ץ ובין חשבון פסוק שני המתחיל משנת ה"א תרס"ז אשר המ"ה שנה אשר בינתים יתירין, כלומר שאינם לא בכלל חשבון הראשון ולא בכלל חשבון השני מאי טיבן? ע"ז השיב המדרש אילין מ"ה יומין (שנים) שיהיה הגואל (רוחו של גואל) נגלה ונכסה נכסה והו משך האתחלתא דגאולה הנקראת בשם ערב־בקר משנת תרכ"א עד תרס"ה ובשנת תרס"ז יהיה אור גדול.

(הוראה ב) אשרי המחכה ויגיע וגו'. הנה אחר אשר כלה המלאך לבאר ולפרש מתי תהיה הגאולה ע"י משיח צדקנו, התחיל בפסוק זה מתי תהיה תחיית המתים הנזכרה באותה פרשה למעלה (פסוק ב') ורבים משיני אדמת עפר יקיצו כו' שומנה מאוחר לזמן התגלות הגואל, כמבואר במדרש הנעלם פ' חיי שרה, ואמר אשרי המחכה (בינוני) פועל, המחכה עתה דבר המלאך הדברים האלה בשנת שלש לכורש), כי כל שלשת הפרשות האחרונות נאמרו בזמן הזה, (ע"י ס' מעיני הישועה לר"י אברבנאל)

ויגיע (לשון עתיד, כלומר יגיעו לעמוד לתחי') לימים (ממש) אלף שלש מאות שלשים וחמשה. כאשר יעברו ימים מהיום שנת שלש לכורש שהיא ג'א שצ"ב, במספר הקבוץ מן אחד עד אלף של"ה (נקוט כלל זה, כי לפי הוראת ערב־בקר, ממש וימים ממש בפסוק זה ובשלפניו תהיה כונת המספר ע"ד חרוזה הנדסית) היינו אחד עם שנים עם שלשה עם ארבעה . . . עם אלף של"ה אשר סך כולם עולה לשמונה מאות תשעים ואחד אלף, שבע מאות ושמונים ימים, שהם אלפים ארבע מאות ארבעים ושלש שנה בעלות שס"ה יום אשר תכליתן בסוף ה"א תתל"ה, ובשנת תתל"ו תהיה תחיית המתים לרוב בני ישראל ויעמדו בחיותם קס"ה שנה עד סוף אלף הששי אשר או יתחיל עולם הנשמות יום שכולו שבת, וזה מה שנאמר (ישעיה ס"ה כ"ב) כימי העין ימי עמי. "העין" בנימטריא קס"ה אלו קס"ה שנים אשר יעמדו בחיותם.

שנת שלש לכורש

$$\frac{3392 \quad 891780 \mid 365}{2443} \quad \frac{1783560 \mid 2}{891780} \times \frac{1336}{1335} = \frac{5835}{1783560}$$

אולם הצדיקים גמורים המצויינים יקומו לתחיה הרבה קודם לזמן הנזכר, והוא ארבעים שנה אחר קבוץ גלויות (מדרש הנעלם חיי שרה) וקבוץ גלויות כבר אמרנו שיהיה בשנת ה"א תרס"ו, א"כ יקומו הצדיקים בשנת ה"א תש"ו, וזהו מה שנאמר בדניאל תיכף אחר הפסוק אשרי המחכה ויגיע כו' ואתה דניאל לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין וי"ו של ואתה יורה במקום אבל, כלומר אבל אתה דניאל כי צדיק גמור אתה תקום קודם לזמן הנזכר בפסוק הקודם אשרי המחכה כו', אלא לך לקץ שתמות ותנוח בנן ערך, ותעמוד לגורלך לתחיה לקץ הימין, למספר הנימטריא של אותיות הקצוות של מלת הימין, כלומר כאשר יכלה הזמן באלף הששי, כמספר ה"ן, שהוא תש"ה (כי לפעמים יורה הנון של מנצפ"ך על מספר ת"ש) ובשנה שאחריה היא תש"ו תקום לתחיה עם שאר הצדיקים הגמורים. והנה יש רמו בתורה כי גם משה רבינו ע"ה יקום לתחיה נ"ב בשנת תש"ו, והוא: הנך שוכב עם אבותיך וקם (דברים) אשר אמרו הו"ל מכאן (ממלת וקם) לתחיית המתים מן התורה, הנה וקם בנימטריא תש"ו, כי המ"ם של מנצפ"ך יורה לפעמים על מספר ת"ר).

ודע כי במדרש הנעלם פ' חיי שרה יש אשר תחה"מ תהיה בשנת ה"א ת"ח (אשר כבר עבר) וסימנך בני"חת וגם יליף מקרא בשנת הויבל הזאת תשובו איש אל אחוזתו שיקומו בתחה"מ. והנה למען אשר שארית ישראל לא ידברו כזב, אומר אני כי קבלת אמת היתה בידו בעיקר הדבר

אשר בני-יחח הוא סימן לזמן תהה"מ, וגם אשר הפסוק בשנת היובל הוא"ת סובב והולך על תהה"מ, אך באור הדברים אשר הוא שנת ת"ח היא הוספה מאחר מן התלמידים, אבל באמת הסימן של בני ה"ת הוא מלוי האותיות ה"ת, היינו ח"ית ת"יו ועם שתי האותיות ה"ת הרי הוא תת"יו, מכון ממש לזמן אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה כאשר בארתי למעלה לפי הוראה ה'.

והמקרא בשנת היובל הזאת נדרש כמין חומר בלי שום גימטריא על תהה"מ, והוא כי תחלת הפרשה כי תבוא אל הארץ כו' מדברת לבאי הארץ, אשר לאחר כבוש וחלוק שהוא שנת אלפים חמש מאות ושלש שנים ליצירה יחלו לספור שמיטות ויובלות, וסוף הפרשה מדברת לאותם העומדים בעת פיסוק ספירת שמיטות ויובלות, היינו בעת חורבן בית ראשון, להם יאמר בשנת היובל (ובאיזה יובל?) הוא"ת (ע"י ברש"י על פסוק ואביו שלח נזאת: כן פירושו כאן "הזאת" כמותה הספירה אשר ביובל עצמה היינו חמשים, כן ביובל החמשים מעת פיסוק ספירת שמיטות ויובלות ע"י חורבן בית ראשון, אז) תשובו איש אל אחוזתו ע"י תהה"מ.

ועוד נכללה במלת "הזאת" גם הוראה שניה, והיא: "הזאת" כמותה הספירה אשר מכריאת העולם עד זמן תחלת ספירת שמיטות ויובלות היתה חמשים יובלות וכ' שנים יותר, כן חמשים יובלות פחות שתי שנים מעת פיסוק ספירת השמיטות ויובלות ע"י חורבן בית ראשון, בשנת שלשת אלפים שלש מאות ושלשים ושמונה ליצירה, עד חמשת אלפים שמונה מאות שלשים ושש ליצירה, אז תשובו איש אל אחוזתו בתהה"מ, והדברים מאירים.

עתה נבוא מן המאוחר אל הקודם לבאר הכתוב (דניאל ז' כ"ה) ומלין לצד עלאה ימלל ולקרישי עליונין יבלא ויסבר להשניה זמנין ודת ויתיהבון בידה (ביד הקרנא זעירא) עד ערן וערנין ופלג ערן, הגה בכאן ו"יו של וערנין והערן האחרון, המה שני עדים נאמנים על החזון הזה כי אין לו ביאור אחר רק שלשה עדנים וחצי ערן, אך מדוע לא נאמר תלתא ערנין וחצי? ונחלק לשתיים בלשון "ערן" ובלשון "ערנין"? הוא להורות כי גם החזון הזה יש לו שתי הוראות, ולרמוז כמה הוא זמן של ערן האחר. (הוראה א') באה לשון "ערן" לומר כי זמן של ערן אחד הוא, כמו הזמן של "ערן" הכתוב באותה פרשה לפני זה (שם י"ב) ושאר חיותא (ג) החיות הראשונות המרמוזות על ככל, פרס, יון, מלבד האחרונה המרמוזת על אדום) העדיו שלמנהון וארכה בחיין יהיבת להון עד זמן וערן, מה הערן של פסוק זה הוא מושך שבעים שנה של גלות ככל, בצרוף חמשים ושתיים שנה של שעבוד פרס ומדי, בצרוף

70

52

180

302

מאה ושמונים שנה של שעבוד יון אשר סך כולן עולה לשלש

$$\begin{array}{r} 302 \\ 31\frac{1}{2} \\ \hline 906 \\ 151 \\ \hline 1057 \end{array}$$

מאות ושנים שנה, אף ערך אחד של ערך ועדנין ופלג ערך הוא ש"ב שנה, ושלושה עדנין וחצי המה אלף המשים ושבע שנים אלו מספר השנים של תורף הגלות האחרונה וקושי השעבוד, אשר הקרנא ועירא (והו ממשלת האפיפירוס העריצים בימי הבינים עי' במעיה"ש להרי"א) יבלא את קדישי העליונין בגירושין ושמדות וכל מיני כפיות להעביר על דתם, כמו שאמר ויסבר להשניה זמנין ודת, ואף כי משך כל ימי הגלות מחורבן בית שני עד התגלות הנואל הוא אלף שמונה מאות שלשים ושבע שנים, אבל

$$\begin{array}{r} 1057 \\ 780 \\ \hline 1837 \end{array}$$

קושי השעבוד, רצוני, השנים הבלתי רצופות אשר סבלו ישראל צרות רבות ורעות באופן מורא מאד, כגון גירושין ושמדות וכפיות להעביר על דת, אם תחבר השנים כאלה אחת לאחת תמצאם במספר אלף המשים ושבע, ושבע מאות ושמונים הנשארות בתוך ימי הגלות הן קלות לפי ערך הראשונות — עד כאן הוראה ראשונה. (הוראה ב') הלשון „עדנין“ אשר בהחזון עד ערך ועדנין ופלג ערך בא להורות אשר השלושה עדנין וחצי, הנם שלושה שנים וחצי, כמו עד שבעא עדנין יחלופון עלוהי (שם ד' כ') אשר פירושם שנים, כן גם פה באורם שלושה שנים ומחצה יתהבין קדישי עליונין ביד הקרנא ועירא זהו מלך קשה אשר עתיד לעמוד על ישראל קודם הגאולה והוא, יבלא אותם ויסבר להשניה זמנין ודת, והיתה עת צרה ליעקב אשר כמוה לא נהייתה וממנה יושעו (כ"פ אה"ע).

הגה אחרי אשר בארנו ענין הקץ מכתובים (דניאל) בא נא עמדי קורא יקר ואגלה עיניך להביט נפלאות בתורה ואה"כ בנביאים. כתוב בתורה (בראשית ט"ו י"ג) ויאמר לאברם ידוע תדע כי גר יהי' זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה: (שמות י"ב מ') ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה; פשטות הכתובים האלה מפורש ברש"י ז"ל ומבוארה בסדר עולם, כי נורת של כי גר יהי' זרעך כו' ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, היתה תיכף מיום שנולד יצחק, ומה שכתוב ומושב בני ישראל כו' שלשים שנה וארבע מאות שנה הוא מכרית בין הכתרים אשר היתה שלשים שנה קודם לידת יצחק, ולפ"ז היה אברהם אבינו ע"ה בן ע' בעת בה"ב, ומה שכתוב ואברהם חמש ושבעים שנה בצאתו מהרן צ"ל כי זה היה אחר ברית בה"ב, ואין מוקדם ומאוחר כו', ושתי פעמים יצא מהרן, א) בהיותו בן ע' בא לארץ כנען ושם נכרתה ברית בה"ב וחזר להרן, ואה"כ בהיותו בן ע"ה חזר ויצא שנית לבא אל ארץ כנען, והג"א בביאורו לסדר עולם לא ישר בעיני דרך הזה, ולכן החליט לאמר כי השלשים וארבע מאות שנה הוא ממעשה אור כשרים, בין כה וכה נודעות לכל הקשיות החוקות

הרובצות על ב' הכתובים הנזכרים, עד כי הרמב"ן ז"ל החליט לאמר כי במצרים היו בני ר"מ ולא רד"ו שנה, כי סבר אשר המספר שלשים שנה וארבע מאות שנה מתחיל משנולד יצחק. והחטא נרם לשלשים שנה היתרים על גזירת כי נר יהיה זרעך ת' שנה, ובעל מאור עינים נראה בעיניו אשר במצרים גופא היו ב"י ת"ל שנה. ולא ישמע לקול קבלת חז"ל אשר במצרים גופא לא היו רק רד"ו שנה. מפני פשטות הכתוב ומושב ב"י אשר ישבו בארץ מצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה, ע"י בדבריו העתיקים במאמרו אמרי בינה, עד כי לקח הדבר הזה לאחד מעמודיו אשר בנה עליהם את כל מגדלו הפורה באויר, להטיל ספק בחשבון שנות היצירה המקובל, ע"ש.

ואני הצעיר אוסיף עצים על המדורה ואקשה. (א) מדוע נכתב המקרא ומושב ב"י כו' בדרך סתום וחתום? בשלמא הגזרה של כי נר יהי זרעך כו' ת' שנה, נאמר סתום ולא פורש מתי יתחיל הזמן, הוא א' כמו שאמר הגר"א ז"ל בביאורו על ס' הגדה ש"פ יען אם יזכו ישראל יתחיל זמן הקיץ קודם, ב' למען אשר לא יתיאשו ישראל מן הגאולה להאברכנאל, אבל המקרא ומושב ב"י כו' אשר כתבו משה רבנו אחר כל המעשים, לא שייך בו אחד מן הטעמים הנזכרים ומדוע נאמר הוא בדרך סתום? (ב) קשה לאמר אשר המקרא כי נר יהי זרעך כו' לא קאי רק על גלות מצרים לבד, כי לפי הפרקי דר"א האומר אשר המקרא שלפניו קחה לי עגלה משולשת כו' יפורש על שעבוד ארבע מלכיות היו מהראוי להזכיר גם "מצרים" בהכתוב כי נר יהיה זרעך כו' ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, למען אשר לא נטעה לאמר כי גם הוא קאי על הארבע מלכיות? (ג) ומכלעדי זאת קשה המכסה השם מאברהם אוהבו את אשר יקרה את בניו גם באחרית הימים? —

הן מפני הדברים האלה אני אומר כי גורל שני הכתובים האלה אשר בתורה כגורל הכתובים אשר בדניאל, מה אלה מכילים בתוכם שתי הוראות (או יותר) אף אלה הראשונים מכילים בתוכם שתי הוראות, אחת על גלות מצרים לבדה, כפירוש סדר העולם, ושנית על כל השעבודים והגלויות אשר יעברו על עם ישראל מירידת מצרים עד סוף גלות האחרונה.

והנה טרם אבאר את שני הכתובים שבתורה אקדים לבאר עוד שני כתובים בדניאל. (דניאל ט' כ"ג) בתחלת תחנוניך יצא דבר וגו' ובין בדבר והבן במראה: שבועים שבעים נחתך על עמך וגו', פירוש ובין בדבר זה, שבועים שבעים אח"כ חבין במראה אחרת, ונס להיפך, למען הבין בדבר זה, זה מהמפורש במראה האחרת ואת הסתום במראה אחרת, כלומר למדין את הסתום בדבר זה מהמפורש במראה האחרת ואת הסתום במראה האחרת למדין מהמפורש בדבר זה, ואיזה היא מראה האחרת? זו היא מראה אברהם, שכן "במראה"

הם אותיות „אברהם“. ועתה עם נדקדק בשתי המראות נמצא כי במראה אברהם¹⁾ בכרית בין הכתרים כי גר יהיה זרעך כו' ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה מפורש „שנה“ וחסר „שבועים“ ובדבר דניאל מפורש „שבועים“ „שבועים שבועים“ וחסר „שנה“ (עד כי איזה מן המכארים יאמר בלשון זה: ואין אנו יודעים אם השבועים הם ז' ימים או ז' חרשים או ז' שנים) וגלה לנו המלאך בדבריו: ובין בדבר והבן במראה לתת את האמור בזה כזו ואת האמור כזו בזה, מה בדבר דניאל „שבועים“ אף כן במראה אברהם כי גר יהי זרעך כו' ועבדום וענו אותם ארבע מאות „שבועים שנה“ פירוש ת' שמשות, ומה במראה אברהם מפורש שנה אף בדבר דניאל שבועים שבועים שנה.

ועתה נבאר את הכתובים שבתורה ע"ד הוראה שניה. ויאמר לאברהם ידוע תדע כי גר יהי זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם (גם בהיותם בארצם) ארבע מאות (שבועים, פירוש שמיטות) שנה, כן גלה השם ב"ה לאברהם כל הגלות נם אשר לא היה רק לחלק מכלל ישראל, וכל השעבודים גם אשר היו בהיותם בארצם עד סוף הגלות האחרונה הוות, שהם ביהד ארבע מאות שמיטות שנים. הא כיצד גלות מצרים רדיו שנה, שלשים שמשות, שעבוד בימי השופטים קי"א שנה, מן גלות בני ראובן ונגד או זבולון ונפתלי שנלו תחלה (פלוגתא היא במדרש איכה) בשנת ג"א קפ"ו עד כבוש יהויקים בשנת ג"א ש"ך קל"ד שנה, שהן כולן סך מאתים ארבעים וחמש שנים, שלשים וחמש שמיטות. סך כל שעבודי ארבע מלכיות מכבוש יהויקים בשנת ג"א ש"ך עד סוף ה"א תרס"ה אלפים שלש מאות ארבעים וחמש שנה, שלש מאות שלשים וחמש שמיטות, הרי שלשים, ושלשים וחמש, ושלש מאות שלשים וחמש שמיטות, סך כולם ארבע מאות שמיטות.

שמיטות	=	שנה
30	=	גלות מצרים 210
35	=	} 111 שעבוד בימי השופטים
		} 134 גלות בני ראובן ונגד
335	=	2345 שעבוד ארבע מלכיות
400 שמיטות	=	2800 שנה ס"ה

דע כי וי"ו השמוש אשר בראש המלה ישמש לפעמים במקום המלה „של“ כמו שפירש רש"י ז"ל על ועשית עמדי חסד ואמת (בראשית י"ב ל') אשר פירושו חסד „של“ אמת, ועיין במעריך המערכת.

¹⁾ ואל תשיבני כי בכרית בה"ב נאמר אחר הדברים האלה נראה אלהים לאברהם במחזה ולא במראה, עיין בזהר שם שכתב בפירושו, אשר מחזה ומראה ורגא אחת היא, ורק מחזה לשון ארמית ומראה היא לשון הקודש, ע"ש.

ואחרי ההקדמה הקטנה הזאת ואחרי הידיעה כי הגזרה של ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, היא גזרה כללית על כל הגלויות והשעבודים מגלות מצרים עד ביאת הגואל (ופירושה ארבע מאות שמיטות). עתה פתח עיניך קורא יקר! ויאירו לפניך דברי הכתוב (שמות י"ב מ') ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים שלשים שנה (שלשים שמיטות שנה שהן רד"ו שנה) וארבע מאות שנה פירוש "של" הגזרה הכללית ארבע מאות שמיטות שנה.

ואחר זה אמר (שם מ"ב) ליל שמרים הוא לדי' להוציאם מארץ מצרים, הוא הלילה הזה לדי' שמרים לכל בני ישראל לדורותם. הנה הכתוב הזה הוא באור ופירוש על הכתוב שלפניו ומושב בני ישראל, לבאר ההפרש והשנוי אשר בין הגזרה הפרטית שלשים שמיטות של גלות מצרים לבד, ובין הגזרה הכללית של כל הגלויות והשעבודים ביחד. והנה ליל הוא רק חלק מהלילה אבל לילה כחוספת היא הוא כל הלילה, וזהו מה שאמר ליל (השלשים שמיטות שנה של גלות מצרים לבד אשר הנה רק חלק מהגזרה הכללית) שמרים הוא לדי' (לבדו) להוציאם מארץ מצרים (כלי שום תנאי ואינה תלויה בישראל כלל, בין אם יזכו או לא יזכו גזרה היא מלפניו אבל הגזרה הכללית של כל הגלויות והשעבודים ביחד ארבע מאות שמיטות המכונה בשם לילה) הוא הלילה הזה (כל הלילה) לדי' שמרים לכל בני ישראל לדורותם. פירוש תלוי ביד ישראל לדורות הבאים, כי אם יזכו יהיו בני חורין מכל שאר הגלויות והשעבודים ורק אם לא יזכו נגזרה הגזרה.

וליתר באור בא הנביא ישעיה' (כ"א י"ח) ואמר: משא דומה אלי קרא משעיר (בשביל גלות שעיר שהיא האחרונה) שמר מה מלילה שמר מה מליל: אמר שמר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו. פירוש, שמר מה מלילה שמר מה מליל? מה הפרש יש בין הוא הלילה הזה לדי' שמרים לכל בני ישראל, אשר היא הגזרה הכללית של ארבע מאות שמיטות מן כל הגלויות והשעבודים ביחד ואשר גלות שעיר היא האחרונה, לבין ליל שמרים הוא לדי' להוציאם מארץ מצרים אשר היא הגזרה הפרטית שלשים שמיטות של גלות מצרים לבד? פן ואולי חלילה אין הפרש ביניהם כלל, מה הגזרה הפרטית של מצרים לבד היתה בלי שום תנאי בין אם יזכו או לא יזכו, אף כן הגזרה הכללית בין אם יזכו או לא יזכו? ע"ז השיב אמר שמר (הקב"ה) אתא בקר (עבר במקום עתיד, כלומר כבר אתא בקר זמן הנאולה) וגם לילה (וגם עתה שהיא עודנה בתוך הלילה טרם כלות הגזרה הכללית של ארבע מאות שמיטות, בכל זאת יוכלו להגאל, אך בתנאי) אם תבעיון בעיו (תפילה) שבו אתיו (תשובה) וכמאמרם ז"ל זכו אחישנה קודם בעתה. והנה זה משה איש האלהים, זה הרבר אשר כתב וכנה בתורתו את הגזרה הכללית ארבע מאות שמיטות שנה של כל הגלויות והשעבודים

ביחד בשם לילה בהכתוב הוא הלילה ל' כפל אותו הדבר גם בתפלתו כס' תהלים (צ') כי אלף שנים בענין כיום אתמול כי יעבור ואשמורה בלילה: הנה שתי המלות האחרונות ואשמורה בלילה אין להן שחר, אבל האמת כי שני ענינים ישמיענו בהכתוב הזה (א') כי אלף שנים בענין כיום אתמול כי יעבור, להודיע כי יומו של הקב"ה הוא אלף שנה, ולרמוז בזה אשר אלף הששי הוא מכוון לעומת יום הששי ממעשה בראשית והתנלות משיח צדקינו מכוונה לעומת עיקר יצירת אדם הראשון כמבואר בזהר חדש בראשית אשר אבאר הלאה. (ב') ואשמורה בלילה, פירוש וכי אלף שנים הנזכר למעלה הוא קרוב לאשמורה, שהוא שלישי בלילה הידועה (כי פתחות הבית תורה על היא הידועה) הוא הלילה הכתוב בתורה הוא הלילה ל' אשר היא הגורה הכללית ארבע מאות שמשות שהן אלפים ושמונה מאות שנה, ושליש מהם עולה לתשע מאות שלשים ושליש ושלישית שנה ולכן קרא לאלף שנים אשמורה בלילה, כלומר קרוב לאשמורה אחת.

נחזור לדניאל (ט' כ"ג—כ"ו) בתחלת תחנוניך כו' ובין דבר והבן במראה: שבועים שבעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך לכלא הפשע ולהתם הטאות ולכפר עון ולהביא צדק עולמים ולחתום חון ונביא ולמשח קדש קדשים: ותדע ותשכל מן מוצא דבר להשיב ולבנות ירושלים עד משיח נגיד שבועים שבעה, ושבעים ששים ושנים תשוב ונכנתה רחוב וחרוץ ובצוק העתים: ואחרי השבעים ששים ושנים יכרת משיח ואין לו וגו'. הנה המאמר ובין דבר והבן במראה יש לו שתי הוראות.

(הוראה א') ובין דבר זה שבועים שבעים כו' והבן במראה אחרת זו היא מראה אברהם בכרית בה"ב (כאשר כבר בארתי למעלה). **(הוראה ב')** ובין דבר והבן במראה, פירושו ובין החון הזה שבועים שבעים וגו' בדבר, כלומר, ע"ד הוראה ראשונה, וגם הבן אותו החון, שבועים שבעים כו' במראה, ע"ד הוראה שניה.

הוראה א' הוא פירוש רש"י ז"ל וסדר עולם שבועים שבעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך (שבועים שמשות שהן ת"צ שנה מחורבן בית ראשון עד חורבן בית שני, ואח"כ תחל הגלות האחרונה אשר תכליתה ומטרתה) לכלא הפשע ולהתם הטאות ולכפר עון, ולהביא (בסוף הגלות) צדק עולמים כו', ותדע ותשכל מן מוצא דבר להשיב ולבנות ירושלים עד משיח נגיד (כורש) שבועים שבעה (ועוד שלשה שנים, כי מחורבן בית ראשון עד כורש ניב שנה, אך לא נחשב כאן רק השמיטות שלמות) ושבעים ששים ושנים (ועוד ד' שנים כי מכורש עד בנין בית שני בשנת שתיים לדריוש האחרון ח"י שנה ות"ך שנה ימי עמידת הבית שני, אך גם סה לא נחשב רק השמיטות השלמות) תשוב ונכנתה רחוב וחרוץ, ובצוק

העתים (כל העתים הללו יהיו בצוק, כי כל משך ימי בית שני היו ישראל משועבדים תחת פרס יון ורומי) ואחרי השבועים ששים ושנים יכרת משיח (אגריפס מלך האחרון מישראל) ואין לו מו'. ע"כ הוראה א'.

הוראה ב שבועים שבעים (שבע פעם שבע פעם שבעים שהם שלשת אלפים ארבע מאות ושלושים שנה) נחתך על עמך וגוי (מירידתם למצרים אשר אז נקראו בשם עם כמו שנאמר והי שם לגוי, וגם כבר אמרתי כי הוראה אחת של ובין בדבר והבן במראה היא להשוות החוון הזה עם המראה של אברהם בכרית בה"ב ועבדום וענו אותם ארבע מאות (שמיטות שנים) א"כ מה התם לפי הוראה השניה מתחילת מירידתם בני ישראל למצרים אף כן החוון הזה מתחיל מירידתם למצרים לפי הוראה השניה, אלא כי הגזרה של בה"ב לא היתה רק על משך כל הגלויות והשעבודים לכד ולכן לא היתה רק ת' שמיטות, אבל כאן הגזרה היא על כל הימים אשר מירידת מצרים עד ביאת הגואל אף ימי החירות אשר בין כל שעבוד ושעבוד, ולכן נחשב פה ת"צ שמיטות ת' ימי השעבודים וצ' ימי החירות שביניהם), ואח"כ אמר: ותדע ותישכל מן מוצא דבר מו' פירוש כבר אמרתי אשר הוראה אחת של ובין בדבר והבן במראה היא אשר החוון הזה שבועים שבעים שבו דבר ר"ל הוראה פשוטה, היינו שבע פעם שבעים, וגם יש בו מראה ר"ל הוראה שני' היינו שבע פעם שבע פעם שבעים, לזאת אמר פה ותדע ותישכל מן מוצא דבר להשיב ולבנות ירושלים מו', כלומר עד עתה היה דבר, הוראה פשוטה, וגם מראה, הוראה שניה, אבל מכן ואילך אין רק דבר, הוראה פשוטה לכד, ולא הוראה שניה, ומן להשיב ולבנות ירושלים מו' הכל כפירוש רש"י כאשר בארנו בהוראה א', והשבועים אשר בשבועים שבעה, ובשבועים ששים ושנים, הם שבע לכד ולא שבע פעם שבע, והבן.

והנה ת"צ שמיטות מירידת מצרים המרומזות בשבועים שבעים הן כלות בשנת היא תרס"ח כי ירדת מצרים היתה בשנת ב"א רל"ה, ומהראוי להקדים תכלית השבועים שבעים בשתי שנים היינו בשנת תרס"ו אשר אז יתגלה משיח צדקינו להביא צדק עולמים אלא כיון דנחית למספר השמיטות אין לחוש על הב' שנים היתרים, כאשר לא חש על ג' וד' שנים היתרים על שבועים שבעה ושבועים ששים ושנים.

עוד דבר לי אליך קורא יקר הט אוניך ושמע, הנה הגר"א ז"ל בכיאוורו על ס' ספרא דצניעותא בהגיעו לענין הקיץ דבר שם דברים ע"ד הנסתר וע"ז השביע שכל מי אשר ידע ויבין את זאת שלא יגלה, אח"כ כתב ועיין בזה"ה בראשית ד"ה אמר לו ר' עקיבא מו' ובסנהדרין אמר ר"י י"ב שעות הוי היום מו'. הן יהוה הוא כי הגר"א ז"ל דרכו בקדש לדייק בלישנא הרק היטב, א"כ איפוא יען אשר כתב ועיין הג"ל אחר השכעתו,

בלי תפונה הרברים האחרונים האלה אינם בכלל השבעתו. וחומר השבועה לא נוטל כ"א על ההולך בדרך הנסתר אשר סלל הגר"א ז"ל למעלה מזה לבר, ולא על המעיין ב"ח ובסנהדרין ומדברי שניהם יגלה בעין פשוט אשר לא תלויה רק בשקול הדעת, ולכן נשים עין מבטנו על שני המקומות הנזכרים, והשכל הישר יהיה לנו לקו לכל נטה מדרך הפשוט ימין או שמאל. והנה תוכן דברי ה"ח שם הוא, כי אלף הששי מכוון הוא לעומת יום הששי של מעשה בראשית, והתגלות משיח לעומת יצירת אדם הראשון, וא"כ הסברא מחייבת כי באותו חלק מחלקי היום אשר בו נוצר אדם הראשון, כן באותו חלק מחלקי שנות אלף הששי יתגלה משיח צדקינו, ועתה עיין בסנהדרין (ל"ח:) אמר ר"י י"ב שעות היו היום שעה ראשונה כו' רביעית נורקה בו נשמה כו' הרי מבואר כי עיקר הוויית האדם היתה בשעה רביעית מהיום, אשר בה נורקה הנשמה שהיא עיקר האדם כמו שנאמר ויצר וגו' ויפה באפיו נשמת רוח חיים ויחי האדם לנפש חיה ואמרו ר"ל במ"ד בראשית (י"ב) כי אדם הראשון נברא ביום ולא בלילה שנאמר ביום ברא ד' אלהים את האדם, נמצא מה שאמרו י"ב שעות היה יום יצירת האדם, הכונה מזריחת השמש והלילה, ושעה הרביעית מהיום הוא חלק שני שלישי מהמעל"ע שלמה המתחלת מהלילה שלפני היום, ולפי הקבלה הנאמנה כי אלף הששי מכוון לעומת כל המעל"ע שלמה של היום הששי תניע התגלות הגואל בחלק שני שלישי משנות אלף הששי והוא שש מאות ששים ושש שנה ושני שלישי שנה, והוא קרוב מאד לחשבון הנועד מהכתובים בדניאל ובתורה, היינו שנת ה"א תרס"ו, והעת היתרון שבהשבון הגר"א לא יהיה לנו למוקש, כי יוכל היות מה שאמרו רביעית נורקה בו נשמה אין הכוונה אחרי תום ממש שעה הרביעית, אלא כלומר קרוב לסופה.

ודע כי כבר גלה לנו הגר"א ז"ל את חשבון הקץ הזה שם בכאורו לאותו הספר למעלה בענין "אלה המלאכים" בלי שום השבעה, אשר כתב כי אלף הששי מכוון לעומת אור הששי הנקרא יסוד, ושיעור משך ימות המשיח כשיעור העטרה ביסוד, וכבר כתב בספר עין חיים כי העטרה היא חלק שלישי מהיסוד, וא"כ שיעור משך ימות המשיח שיעור חלק שלישי האחרון מאלף הששי, וגם פה הכוונה קרוב לשלישי כלומר שלישי ועוד, היינו של"ה שנה משנת תרס"ז עד סוף האלף.

ועתה הנני לפתור את החידה אשר חד הגאון בעל תוספות אהרן במס' שבת ד"ה ואלו ז"ל בסוף מאמרו: כל המועדים קיימין לעתיד וסימנך: קץ למועד (דניאל י"א כ"ז) כוונתו על "מועד מועדים" המשלימים את הק"ץ שנה שנחסר מגלות מצרים מת' שנה שני' לאברהם בכרית בין הכתרים כאשר בארתי למעלה בהוראה ב' של וענו אותם ארבע מאות (שמיטות) שנה . . .

נחזור לענין הוה"ח הנ"ל, אחרי אשר אמר כי זמן התגלות משיח מרומו ביום יצירת אדם הראשון שקול הדעת נוטה לאמר, כי גם זמן תח"מ מרומו כאותו יום, והנה רז"ל אמרו כי תח"מ תהיה בקולי קולות ומה ולד שהכנסתו בחשאי יציאתו בקולי קולות כו' ומכאן לתח"מ מן התורה, הרי לפנינו כי לדת האשה מרמות על תח"מ, ועתה נשוב אל מאמר ר"י בסנהדרין הנ"ל. י"ב שעות הוי היום כו' שמינית מזריחת השמש עלו למיטה שנים וירדו ארבעה, הרי כי לדת הוה את קין והבל היתה בחלק חמשה ששיות ($\frac{5}{6}$) מהמעליע השלמה של יום הששי, וזמן תח"מ של רוב ישראל יהיה ג"כ בחלק חמשה ששיות משנות אלף הששי היינו תתל"ג ושני שלישי, קרוב מאד לזמן תח"מ היוצא מהפסוק אשרי המחכה כו' לפי הוראה הב' אשר בארנו, שהוא שנת תתל"ו, ולפורתא הנמצא שלא מכוון ביניהם אין לחוש בענינים כמו אלה.

הגה בוהר פינחס כתוב כי ד' פקידות תהיה בגאולה העתידה, הראשונה בשנת רנ"ו ליעקב שמחה, השניה התגלות משיח בן יוסף בשנת ששים ורמו לדבר ראשון לציון "הגה" הגם, השלישית התגלות משיח בן דוד בשנת ששים ושש וסימנך כל הנפש הבאה ליעקב ששים ושש, הרביעית בשנת ע"ב (ובוהר שמות וארא כתוב ע"ב וחצי) אשר אז תהיה תכלית הנקמה בגוים אשר הרעו לישראל וזמיר העריצים, הגה גם פה בעיקר הרבה, ברמו הפסוקים, קבלת אמת היתה בידו, הסימן רנ"ו ליעקב שמחה, כוונתו אחר כלות רנ"ו שמימות היינו אלף שבע מאות תשעים ושתים שנה מחורבן בית שני, והן כלות בשנת היא תר"ך אז תהיה ליעקב שמחה אשר תתסדר אז חברת כל ישראל חברים

Nr. 1.	Nr. 2.
256	3828
× 7	1792
1792	5620

ואחר כן בשנת ששים למאה הששית היא היא תר"ס יתגלה משיח בן יוסף, וזהו הסימן ראשון לציון הג"ה הגם.

אחר כן בעוד שש שנים היינו בשנת היא תרס"ו יתגלה משיח בן דוד, ע"ז בא הסימן כל נפש הבאה ליעקב ששים ושש, ובשש שנים וחצי אחר כן היינו בשנת ע"ב וחצי אז יהיה זמן זמיר העריצים, והגה יש לתת טעם והסברה על קביעת הזמנים, של התגלות שני המשיחים, ושל זמיר העריצים, גם של תח"מ מהצדיקים הגמורים, ושל רוב בני ישראל, כי לא לחנם נמלצה בתנ"ך הגאולה העתידה בשם

לדה כמו (ישעיה ס"ו ח') אם יולד גוי בפעם אחת וגם בדברי רז"ל (שבת) כל המקיים ג' סעודות בשבת נצול מחבלי משיח. ופירש רש"י כמו חבלי לדה, כי הנה ידוע מה שאמרו נבוני לחש אשר שורש וכלליות נשמת ישראל יתואר בשם אשה. והנה היא הרה הריון רוחני ותאומים בכטנה וילדה אחד בן שמונה ירחים בלתי בן קיימא זה משיח בן יוסף אשר ימות בתוך חרש. והשני בן תשעה חי וקים זה משיח בן דוד, והנה אמרו רז"ל (ברכות נ"ד ע"ב) איש שלנו אחד מוששים של גהינם. הלום אחד מוששים בנבואה כו', הרי לנו אשר דבר רוחני מרובה ששים פעמים מהדבר הנשמי אשר לעומתו בארץ. וכיון אשר הריון הנשמי הוא משך תשעה ירחים ג' רבעי שנה. הרי הוא הריון הרוחני משך של ששים פעמים ג' רבעי שנה, שהם חמש וארבעים שנה, ומגיע לכל חודש ימים בהנשמי חמש שנים ברוחני. והנה בראשית האתחלתא דנאולה עת התיסרה חברת כ"יח בשנת ה"א תרכ"ה אז התחיל הריון הרוחני, כי הבש נא וראה כל התכונות הנמצאות בהריון הנשמי נמצאות גם בהריון הרוחני (א) כמו אשה במשך הריונה, נראה גופה מלא ושמן, אבל רוחה נחלש ונרפה, למאס המאכל והמשקה אשר היתה רגילה בו, ומתמדת ומתאוה לדברים אחרים, כן ננסת ישראל מראשית. האתחלתא דנאולה והלאה גופה נראה מלא ורחב ע"י הקלת השעבוד, עד כי בצדק תכונה העת הזאת בשם עריב-בקר ע"ד השאלה (כאשר בארנו מראש). אבל רוחה ונפשה הולכת ונחלשת למאס מאכלה ומשקה והרוחניים המה האמונה והתורה, ואין קץ לרוח תאותה לדברים אחרים והמינות גוברת מיום ליום. (ב) וכמו האשה במשך ימי הריונה, דם נעכר ונעשה חלב, והפסולת נבררת ונרחית לחיץ בדמי הלדה, כן ננסת ישראל במשך ימי הריונה הרוחני, אלו מ"ה שנה של האתחלתא דנאולה יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים (דניאל י"ב) באורו. ע"פ מה שאמר הארז"ל באור המאמר (סנהדר' צ"ח) אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב, היינו, כי עתה מעורב בכל אחד מישראל טוב ורע ביחד, אבל לעתיד יתברר ויתלבן הטוב לבד ויהיה חלק הטוב כולו זכאי, וחלק הרע לבד, ויהיה כולו חייב, והיו הכוונה בדור שכל אחד מישראל יהיה או כולו זכאי או כולו חייב. והיו מה שנאמר יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים במשך המ"ה שנה של האתחלתא דנאולה, אשר חלק הרע מהצדיקים יהפך לטוב (כעין דם נעכר ונעשה חלב) וחלק הטוב מהרשעים יהפך לרע וידחו לחיץ ממנה ישראל בעת לדה היא התגלות משיח בן דוד. פ

נחזור לענייננו כי הריון הרוחני התחיל בראשית האתחלתא דנאולה בשנת ה"א תרכ"א, ומשיח בן יוסף יולד (יתגלה) בן שמונה ירחים, היינו לסוף ארבעים מתחילת הריון (כי כל חודש נחשב ברוחני לחמש שנה) ולכן יהרג בתוך חרש כלומר בתוך חמשה שנים להתגלותו, אבל משיח

בן דוד יולד (יתגלה) אחרי מלאת תשעה ירחים, היינו מלאות תשעה פעם חמש שנים. שהן משך חמש וארבעים שנה מתחלת היריון שנת ה"א תרכ"א עד סוף שנת תרס"ה ואחרי מלאות, הוא שנת ה"א תרס"ו יתגלה משיח בן דוד חי וקים.

והנה ברית מילה היא לשבעת ימים עם יום הולדה וחצי מהמעל"ע השמיני, כי זריזין מקדימין למצות, למול תיכף בבקר יום השמיני, ולכן כנגד ז' וחצי מעל"ע האלו לשבע שנים וחצי משנת הולדה (תרס"ו), והיא מן המניין) היינו בשנת ה"א תרע"ב וחצי, אז יכרת הערלה התופה את רוב העטרה, ולעשות נמר הנקמה בגוים שכחזי אלוה. והו' זמיר עריצים, והבן. וכמו אשה יולדת במלאות ימי טהרה לזכר, היינו ליום ארבעים ואחד עם יום הולדה, תביא כפרתה כו', כן בשנת ארבעים ואחת (ה"א תש"ו) משנת הולדה (ה"א תרס"ו) והיא מן המניין יהיה נמר הכפרה והטהרה ע"י תהה"מ של הצדיקים נמורים אשר עיקר מיתתם היתה לתקן עון עין הרעת, אבל שאר ב"ו אשר די להם במיתתם להפקיע חובת עצמם ולא לכפר גם עון אחר, צריכים להמתין עוד משנת ה"א תש"ו עד ה"א תתל"ו ק"ל שנה לתקן עון אדם הראשון, נגד הק"ל שנה שתקן אדם הראשון בתשובה, והבן.

ילקוט חבקוק על הפסוק, כתוב חזון ובאר על הלוחות למען ירוץ קורא בו. אמר לו הקב"ה הלא בן תורה אתה, כתוב אליך על לוח ואח"כ תאמר הודיעני נא את הקין, עכ"ל. ראשית נבאר איה מרומזו אל"ף בקרא? ואען ואומר כי הוא זה. כי על פי דרך לשון הקדש היה ראוי לכתוב: "למען ירוץ הקורא בו" בה"א, ועתה מדכתיב "קורא" בלא ה"א משמע כל קורא אפילו תינוק המתחיל לקרות, ופירושו דקרא הכי הוא: כתוב חזון ואיזה חזון? למען ירוץ קורא בו, פירושו, אות אשר גם התינוק המתחיל לקרות קורא אותו במרוצה יותר משאר אותיות, ואיזהו? זה אל"ף. והוא כעין דרשתם ד"ל בסנהדרין על הפסוק ונער יכתבם וגו' לענין כתיבה. — והנה ה"א הידועה של ובאר על "הלוחות" אין לו שחר? גם מה הוא הרבוי של "הלוחות"? והיה ראוי לאמר: ובאר על לוח, כלשון הילקוט, כי למקום כתיבת אל"ף לוח אחד די והותר? על כן צ"ל דפירושו דקרא הכי הוא: כתוב חזון היינו אל"ף ובאר על לוח אחד הכלול בתוכו לוחות הרכה כעין הלוחות הידועות שהיו ששה על ששה שהן ל"ז טפחים, וכוננת הכתוב לכתוב אל"ף אחד בטפח ראשון, ובטפח שני שני אלפין, ובשלישי ג' אלפין וברביעי ד' אלפין וכ"ו וכ"ו עד בטפח הל"ז ל"ו אלפין. — והנה

אליף אחד מורה על מספר אחד, שני אלפין על מספר שנים, ג' אלפין על מספר שלשה וכו' וכו' לוי אלפין על מספר 36. עתה נקבין כל המספרים מן 1 עד 36 כולם ביחד עולה הס"ה תרס"ו, כלומר בשנת תרס"ו מראשית האלף הששי (שרק הגה מעולמות תחת מסוה ההעלם), ועד הגה גלויות היו (מהסימן ננתי כל היום דוה) יהיה הקיץ של בעתה.

לא אנוה בזה ואוסיף ואומר: כמה הוא המלוי של אות אליף? הוא 111. עתה אם נרשום כל המספרים מן אליף עד 36 בהלוח של ששה על ששה בהשכל ודעת, שלא כסדרן, אך באופן שיעלה מספר כל שורה ושורה הן באורך הן ברוחב הן בשני האלכסונים, שהן י"ד שורות, למספר שוה, יהיה מספר כל שורה ושורה

4	30	34	2	36	5	111
31	23	22	18	11	6	111
8	16	13	25	20	29	111
9	21	24	12	17	28	111
27	14	15	19	26	10	111
32	7	3	35	1	33	111

גיכ 111 כמספר המלוי של אליף. והוה כוונה שניה בהכתוב "למען ירוין קורא בו" פירוש כל קורא בו מכל צד וצד, מכל שורה ושורה מהארבע עשרה שורות יקרא במרוצה המספר של מלוי אות אליף שהוא 111.

לא אנוה גם בזה ואוסיף ואומר: כמה הוא המלוי דמלוי של אות אליף? הוא כזה אליף למ"ד פ"ה. והנה המספר אליף שהוא 111 כבר נראה במספר כל שורה ושורה מהי"ד שורות של המרובע של ששה על ששה הנ"ל, ועתה אם נסיר מהמרובע של ששה על ששה הנ"ל ארבע שורות החיצונות, ישאר מרובע של ארבעה על ארבעה כזה ונראה כי סכום כל שורה ושורה

23	22	18	11	74
16	13	25	20	74
21	24	12	17	74
14	15	19	26	74
74	74	74	74	74

הן באורך וברוחב ובשני האלכסונים שהן עשר שורות עולה מספר 74 כמספר למ"ד שהוא ג"כ 74. — הרי לנו אליף למ"ד. ועתה אם נצדף האחדות והעשיריות מן המספר אליף שהוא 111 עם האחדות והעשיריות של המספר למ"ד שהן 74 יהי' 111 עם 74 = 85. כמספר פ"ה שהוא ג"כ 85 הרי לפנינו

כי בהמרובע של ששה על ששה הנ"ל כלול בו כל המלוי דמלוי של אות אליף היינו אליף למ"ד פה. —

לא אנוה גם בזה ואוסיף ואומר: כוונה שניה בדברי הכתוב "כתוב חוון (אליף) ובאר על הלוחות". כלומר, כתוב חוון היינו המלוי של אליף שהוא 111 ובאר על כל צד וצד מהששה צדדים של לוח אחד שהוא בעין הלוחות הידועות שהיה עובין שלשה ונמצא שגם על עוביו של לוח

ראויה לכתוב. אי"ב ששה צדדים יש בלוח אחד מעלה ומטה וארבע רוחות.
ואם כן איפא ששה פעמים 111 (שהוא המלוי של אות אל"ף) הוא
666 כנ"ל.

עתה נבאר גם הפסוק השני בחבקוק כי עוד חזון למועד" (כמו להמועד)
ויפח לקץ ולא יכוב אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא ולא יאחר". הקושיא
עצומה. הא בעי"כ על זמן של בעתה דבר הכתוב (כי על זכו אחישנה
אינו שייך לדבר כי זה אינו תלוי בזמן כלל כי אם בבחירה לבד) ואיך
קאמר ולא יאחר? והרי כבר עברו לנו היום חיי מאות וי"ג שנה [בשנת תרמ"א,
שנה אחת קודם פטירת א"א ז"ל ביום כ"ח כסלו תרמ"ג, תנצב"ה. המו"ל].
מעת הורבן בית שני ועדיין לא נושענו?

אבל כבר בארתי בדניאל הכתוב "כי למועד מועדים וחצי" לפי
הוראה ב' שהוא ג' מועדים וחצי מתחילת אלף השישי והלאה ומועד אחד
הוא ק"ץ שנה. וזהו באור הכתוב בחבקוק "כי עוד חזון" פירושו, כי מלבד
חזון הראשון כתוב אל"ף על לוח כנ"ל יש עוד חזון שני, ומה הוא
החזון השני? "למועד" פירושו, למועד מועדים וחצי שבדניאל, וכמה
הוא מועד אחד "ויפח לקץ ולא יכוב". פירושו, מי אשר ידבר ויאמר
(ויפח הוא פעל סתמי) אשר מועד אחד הוא ק"ץ שנה אמת ידבר ולא
כזב, ומרמו בלשון הוה, כי באמת החזון למועד מועדים וחצי שבדניאל
יש לו הוראות רבות אחרות (כאשר בארתי למעלה) אלא כי גם הפתרון
הזה אשר יאמר כי למועד אחד הוא ק"ץ שנה, הוא ג"כ אמת ולא כזב. —
והנה ג' וחצי פעם ק"ץ עולה תרס"ה, ונמצא כי החזון השני הוה "למועד"
סותר לכאורה את החזון הראשון, כתוב אל"ף על לוח, שעולה תרס"ו,
ע"ז אמר חבקוק ברוח נבואתו אם יתמהמה הנואל לבא בשנת תרס"ה חכה
לו כי בא יבא בשנת תרס"ו, ולא יאחר עוד יותר מזה.

צד 31 שורה י"ג צ"ל ה"א "תרכ"א" במקום "תרכ"ה".

אדרעסע שלי:

Herrn Henoch Schmucl Krestin, Kowno (Russland),
Haus Labunski.

B

271.